

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

Rozvoj města Železný Brod a jeho perspektivy

Markéta Marková

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Markéta Marková

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Rozvoj města Železný Brod a jeho perspektivy

Název anglicky

The development of the Železný Brod town and its prospects

Cíle práce

Cílem práce je analýza města Železný Brod z hlediska demografického vývoje, hospodaření města a občanské vybavenosti. Podkladová data budou podrobně analyzována a bude poukázáno na silné a slabé stránky života obyvatel v základních kategoriích občanské vybavenosti. Na základě provedených analýz budou formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj města. Podkladové materiály budou poskytnuty Městským úřadem Železný Brod a Českým statistickým úřadem. V rámci práce může být provedeno dotazníkové šetření u obyvatel města.

Metodika

Vytvořená databáze bude statisticky vyhodnocena pomocí metod z časových řad, indexní analýzy, popř. z oblasti analýzy kvalitativních znaků.

Harmonogram:

Studium dostupné literatury a odborných textů: 03/2019-09/2019

Předložení literární rešerše: 10/2019

Sběr dat a jejich analýza: 08/2019-01/2020

Předložení konečné podoby textu diplomové práce: 02/2020

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

veřejná správa, státní správa, samospráva, obec, investice, dotační tituly, rozvojové programy, demografický vývoj, časové řady, dotazníkové šetření

Doporučené zdroje informací

- ČMEJREK, J – KOPŘIVA, R – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Základy veřejné správy*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3.
- HINDLS, R. – HRONOVÁ, S. – SEGER, J. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional publishing, 2006. ISBN 80-86419-99-1.
- PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
- PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
- WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-138-2.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2019

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 20. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Rozvoj města Železný Brod a jeho perspektivy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Marii Prášilové, CSc., za vedení a odbornou pomoc při tvorbě této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat zaměstnancům Městského úřadu v Železném Brodě za poskytnuté materiály a informace, které byly potřebné pro zpracování diplomové práce.

Rozvoj města Železný Brod a jeho perspektivy

Abstrakt

Diplomová práce analyzuje rozvoj města Železný Brod, které se nachází v Libereckém kraji. V analytické části je zhodnocen demografický vývoj. Je zhodnocen vývoj počtu obyvatel, přírůstek a úbytek obyvatelstva, struktura obyvatel podle věkových kategorií. Demografická data byla sledována v letech 2005-2019. V další části práce je realizována analýza příjmů a výdajů v letech 2010-2019. Analýza je provedena pomocí statistických metod časových řad a jsou použity finanční ukazatelé saldo hospodaření a míra soběstačnosti. V práci je zpracováno dotazníkové šetření, které zjišťovalo spokojenost obyvatel s občanskou vybaveností, dostupností a kvalitou sociálních služeb a celkové spokojenosti s životem ve městě. Na základě výsledků analýz jsou v závěru práce uvedeny návrhy a doporučení pro zvýšení kvality života ve městě a jeho další rozvoj.

Klíčová slova: Veřejná správa, státní správa, samospráva, obec, investice, dotační tituly, rozvojové programy, demografický vývoj, časové řady, dotazníkové šetření.

The development of the Železný Brod town and its prospect

Abstract

The diploma thesis analyzes the development of the town of Železný Brod, which is located in the Liberec region. The analytical part evaluates the demographic development. The development of the population, increase and decrease of the population, structure of the population according to age categories are evaluated. Demographic data were monitored in the years 2005-2019. The next part of the work is an analysis of income and expenditure in the years 2010-2019. The analysis is performed using statistical methods of time series and financial indicators of the economic balance and the degree of self-sufficiency are used. The work is a questionnaire survey, which found out the satisfaction of residents with civic amenities, availability and quality of social services and overall satisfaction with life in the city. Based on the results of the analyzes, proposals and recommendations for increasing the quality of life in the city and its further development are given in the conclusion.

Keywords: Public administration, state administration, self - government, municipality, investments, subsidy titles, development programs, demographic development, time series, questionnaire.

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika.....	11
2.2.1 Finanční ukazatelé.....	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Veřejná správa.....	14
3.2 Obec.....	16
3.2.1 Orgány obce	17
3.3 Spolupráce obcí	19
3.4 Finance a územní rozpočet	21
3.4.1 Rozpočtová bilance	21
3.4.2 Rozpočtová skladba	22
3.4.3 Sestavení rozpočtu	24
3.4.4 Střednědobý výhled rozpočtu.....	26
3.4.5 Finanční management	26
3.5 Příjmy územních rozpočtů.....	27
3.5.1 Výdaje územních samosprávných celků	30
3.6 Regionální politika	31
3.6.1 Cíle a nástroje regionální politiky	32
3.6.2 Regionální rozvoj v ČR.....	32
3.6.3 Strukturální fondy	33
4 Charakteristika města Železný Brod.....	34
4.1 Město a jeho struktura	34
4.2 Územní členění a územní plánování	39
5 Analýza dosažených výsledků	43
5.1 Demografické ukazatele	43
5.1.1 Vývoj počtu obyvatel v Železném Brodě	43
5.1.2 Věková struktura obyvatel	45
5.1.3 Obyvatelstvo podle přirozené měny	47
5.1.4 Obyvatelstvo podle mechanické měny	48
5.1.5 Vývoj celkového přírůstku obyvatel	49
5.1.6 Struktura obyvatel podle pohlaví	49
5.2 Hospodaření města	50
5.2.1 Příjmy rozpočtu.....	51

5.2.2	Výdaje rozpočtu	54
5.2.3	Saldo rozpočtu	56
5.2.4	Míra soběstačnosti	57
5.2.5	Zrealizované investice města	59
5.2.6	Plánované investiční akce	64
5.3	Analýza dotazníkového šetření	66
5.4	Návrhy a doporučení	76
6	Závěr.....	79
7	Použitá literatura	82
8	Seznam Tabulek	86
9	Seznam grafů	86
10	Schémata	87
11	Obrázky.....	87
12	Přílohy	87

1 Úvod

V České republice se začíná projevovat zájem o regionální rozvoj v 90. letech 20. stol. Tento zájem je daný převážně tím, že existují značné rozdíly mezi obcemi. Regionální rozvoj můžeme chápat jako ucelený soubor procesů, vedoucích k pozitivním změnám ve společnosti a na všech úrovních proměn v regionech. Jedním z hlavních úkolů regionálního rozvoje je zajistit spokojený život všem občanům a také udržitelný ekonomický růst pro podnikatelé a firmy.

Základní jednotkou územní samosprávy je obec, její postavení, fungování a hierarchii udává zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Obec disponuje vlastním jménem, sestavuje si svůj rozpočet a na jejím území žijí obyvatelé. Ti svou vůli uskutečňují pomocí volených orgánů. Zastupitelstva jako její hlavní orgán, dále rada města jako výkonný orgán a starosta, který zastupuje obce na venek. Dále obec zřizuje výbory a komise, což jsou iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva obce.

Každá obec je charakterizována svým demografickým vývojem, geografickou polohou, ekonomickou situací a dalšími podmínkami, které formují kvalitu života obyvatel. Obce mohou uzavírat různé formy spolupráce a partnerství s jinými obcemi i přeshraniční spolupráci.

Mezi demografické údaje patří např. složení obyvatel dle pohlaví, složení dle věkové struktury, údaje o migraci a další. Ekonomickou situaci nejlépe charakterizuje hospodaření obce. Základem hospodaření je rozpočet, kde jsou uvedeny základní informace o příjmech a výdajích. Největší objem příjmů mají obce z daní a pak z dotací. Legislativně je rozpočet ukotven v zákoně č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Geografická poloha přibližuje polohu dané obce, její vzdálenost do okolních měst.

Regionální rozvoj je legislativně ukotven v zákonu č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Cílem regionální politiky je pozvednutí a sjednocení úrovně všech regionů, zvláště pak takových, ve kterých je jejich rozvojový potenciál zatím skrytý. Jde o zlepšování životních podmínek, zvyšování nabídky pracovních příležitostí, zkvalitnění a zpřístupnění zdravotní péče. V regionálním rozvoji je kladen důraz na rozvoj podmínek a prostředí takovým způsobem, aby umožnil spokojený život občanů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je analyzovat dosavadní rozvoj města Železný Brod z hlediska demografického vývoje, ekonomického rozvoje a hospodaření města. Dále zjistit spokojenost obyvatel s občanským vybavením, dostupností zdravotní péče a sociálních služeb, školních zařízení a celkovou spokojenost s životem ve městě pomocí dotazníkového šetření. Na základě analýz budou formulována doporučení a návrhy pro další rozvoj města.

2.2 Metodika

V teoretické části bylo využito poznatků ze studia odborné literatury, internetových zdrojů případně dalších dokumentů. V analytické části byla použita data, která poskytnutá Městským úřadem v Železném Brodě a na stránkách Českého statistického úřadu. Data mají podobu časových řad a jejich popis využívá následující metody užívané při analýze časových řad.

Elementární charakteristiky časových řad

V diplomové práci jsou použity následující základní elementární charakteristiky časových řad.

První absolutní diference

Představuje absolutní přírůstek, či úbytek tedy ukazuje absolutní meziroční změnu hodnoty ukazatele v časovém okamžiku (t) oproti předcházejícímu období (t-1).

$$\Delta \frac{1}{t} = y_t - y_{t-1} \quad t = 2, 3, \dots, n$$

Koeficient růstu

Uvádí, kolikrát vzrostla hodnota ukazatele v časovém okamžiku oproti předcházejícímu období. Udává, kolikrát se změnila hodnota v okamžiku (t) oproti předchozímu roku (t-1). Je-li uváděn v procentech, jedná se o tempo růstu.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad t = 2, 3, \dots, n.$$

Průměrný koeficient růstu

Udává geometrický průměr koeficientu růstu. Průměr je brán za celou časovou řadu.

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{Y_n}{y_1}}$$

Bazický index

Popisuje relativní změnu (příbytek/úbytek) hodnot ukazatele srovnávaného v okamžiku (t) oproti okamžiku v základním období (t=0).

$$b_t = \frac{y_t}{y_1}$$

(Svatošová, Kába, 2007)

Ukazatele stavu obyvatelstva

Střední stav obyvatelstva

Dává průměr počátečního a konečného stavu za dané období.

$$P = \frac{P_0 + P_1}{2}$$

Index maskulinity

Udává, kolik mužů připadá na jednu ženu.

$$pm = \frac{P_M}{P}$$

Index feminity

Udává, kolik žen připadá na jednoho muže.

$$pf = \frac{P_F}{P}$$

Složení obyvatelstva dle věku

Členění obyvatelstva dle věku do 3 biologických generací

- I. 0-14 let (předproduktivní),
- II. 15-64 let (produktivní),
- III. nad 65 let (poproduktivní).

Index stáří

Index stáří říká, kolik obyvatel ve věkové kategorii starších 65 let připadá na 100 dětí ve věkové kategorii do 14 let.

$$IS = \frac{PO_{65+}}{PO_{0-14}} \times 100$$

Ukazatele pohybu obyvatelstva

Pohyb obyvatelstva udávají události, které přímo souvisí s reprodukcí obyvatelstva. Mezi ukazatele patří narození, úmrtí, sňatek, rozvod a přestěhování.

Obecná míra porodnosti – Natality

$$\text{Obecná míra porodnosti} = \frac{\text{Počet živě narozených}}{\text{střední stav obyvatelstva}}$$

Obecná míra úmrtnosti – mortality

$$\text{Obecná míra úmrtnosti (mortality)} = \frac{\text{Počet zemřelých}}{\text{Střední stav populace}}$$

(Svatošová, Kába, 2008, str. 82)

2.2.1 Finanční ukazatelé

Saldo hospodaření

Saldo se počítá jako rozdíl mezi příjmy a výdaji. Pokud jsou příjmy vyšší, než výdaje jedná se o kladné saldo, pokud naopak výdaje převyšují příjmy jedná se o záporné saldo.

$$\text{saldo hospodaření} = \text{příjmy} - \text{výdaje}$$

Míra soběstačnosti

Vyjadřuje procentuální podíl, kterým se vlastní příjmy obce podílí na příjmech celkových. Mezi vlastní příjmy řadíme příjmy daňové, nedaňové a kapitálové, do celkových pak příjmy vlastní a přijaté dotace.

$$MS = \frac{\text{vlastní příjmy}}{\text{celkové příjmy}} \times 100$$

3 Teoretická východiska

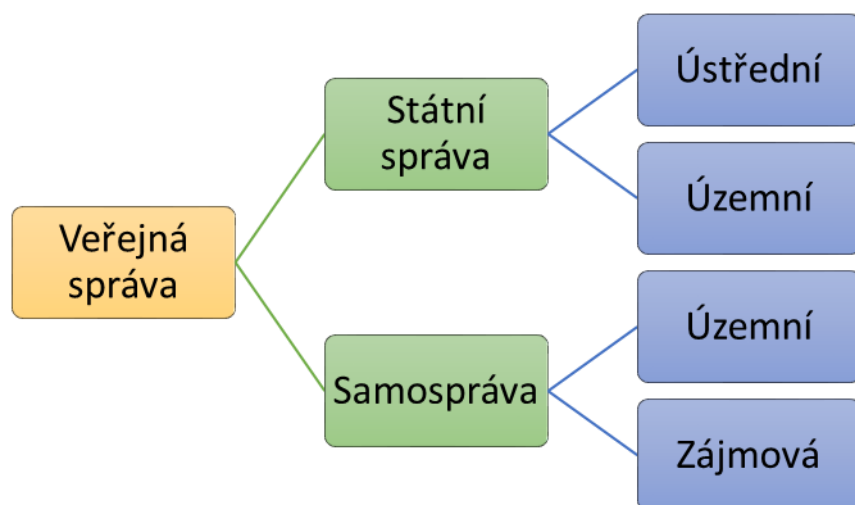
3.1 Veřejná správa

Pojem veřejná správa označuje správní činnosti a úřady, jež uskutečňují veřejnou politiku a působí ve veřejném zájmu (Čmejrek, Kopřiva, 2015).

Záměrnými činnostmi se realizují rozhodnutí volených orgánů, uvádějí se do praxe a zabezpečují se úkoly ve veřejném zájmu na úrovni nejen státu, ale i územní samosprávy. Záměrné činnosti jako je spravování, organizování ale i rozhodování v mezích, které udává zákon a jím stanovenými kompetencemi se označuje jako funkční pojetí veřejné správy (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Výkon veřejné správy zajišťují instituce a zřízené orgány, které mají vymezené kompetence a rozhodovací pravomoc. V demokratických zemích je ústavou a zákony zakotveno organizační uspořádání veřejné správy a obecné zásady její činnosti. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008) Strukturu veřejné správy zobrazuje schéma č. 1.

Schéma č. 1 – Struktura veřejné správy v ČR

Zdroj: Nahodil 2014, vlastní zpracování

Postavení veřejné správy

Podle Ústavy ČR smí veřejná správa vykonávat pouze to, co jí je vysloveně uloženo zákonem. V článku 2, odst. 3 je psáno „Státní moc slouží všem občanům a lze jí uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon“ (Čmejrek, Kopřiva, 2015).

Členění veřejné správy

Na členění státní správy můžeme pohlížet ze dvou hledisek:

- a) veřejnou správu vykonává stát svými orgány nebo stát přenechá určitý okruh záležitostí na nestátní veřejnoprávní korporace, které jej spravují v samosprávném principu,
- b) z geologického hlediska se rozlišuje, zdali se jedná o ústřední, územní nebo místní správu (Provazníková, 2009).

Státní správa

Zaměřuje se převážně na realizaci moci výkonné, je nezastupitelnou součástí veřejné správy. Státní správa má charakter výkonný, podzákonný a nařizovací. Funkční stránka státní správy je zajištěna vybudovanou soustavou příslušných orgánů. Státní orgány, které vykonávají státní správu přímo, dále pak orgány ÚSC, které vykonávají státní správu nepřímo na základě delegace (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Územní samospráva

Územní samospráva je hlavní větev veřejné správy. Samospráva je nástroj, který zabraňuje soustředování moci v centru a její zneužití. Samospráva funguje na principu decentralizace státní správy na územní samosprávu a a respektuje princip subsidiarity (Koudelka, 2007).

Územní samospráva je forma veřejného vládnutí, kdy je veřejná správa vykonávána jinými subjekty, než je stát. Právo občanů na samosprávu, na správu určitého území je stanovené ústavou a příslušnými zákony. Pro fungování samosprávy je nutné vytvoření potřebných ekonomických podmínek. Pokud stát přenechává významnou část výkonu veřejné správy na nestátní subjekty, jedná se významný projev demokratické společnosti. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

Každý stupeň územního samosprávného celku je vymezen geograficky. Žije v něm společenství občanů, které realizují samosprávu veřejných záležitostí. Rozhodování je založeno na volbě a je realizováno přímou volbou (např. referendum), kdy občané rozhodují o zásadních otázkách přímo nebo nepřímo (zastupitelská demokracie) prostřednictvím zástupců zvolených ve volbách. (Provazníková, 2009)

Samospráva se dělí podle její působnosti na zájmovou a územní

Je možné, aby na jednou území působilo více územních samospráv rozdílných stupňů.

Zájmová samospráva

Je tvořena souborem samostatných profesních organizací, některých oborů a profesí, kterým se říká komory. Jsou zřízeny zákonem a samostatně upravují svoji činnost v mezích zákona. Členství v komorách může být povinné, nebo dobrovolné (Česká lékařská komora, Hospodářská komora ČR a další). Zájmové skupiny jsou taktéž akademické senáty vysokých škol (Provazníková, 2009).

Územní (místní) samospráva

Spravuje podstatnou část věcí veřejných a v zájmu místních obyvatel na svoji odpovědnost a v mezích které jim dává zákon. Vymezení rozsahu územní působnosti je dáno ústavou, jejich přesná specifikace musí být dána zákonem. (Provazníková, Sedláčková, 2009) V ČR je uplatňován smíšený model státní správy. Územní samospráva vykonává i některé úkony státní správy v přenesené působnosti (Peková, Pilný, Jetmar, 2008). Územní samosprávu vykonávají obce (základní celky), kraje (vyšší celky) a Praha (obec, kraj, hlavní město). Dle aktuálního územního členění je na území ČR 6259 obcí, 387 obcí s pověřeným obecním úřadem, 205 obcí s rozšířenou působností a 14 krajů. (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2009)

3.2 Obec

Definice obce vychází ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (o obecním zřízení), který jí definuje takto: „*Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.*“

Obec je vymezena třemi základními znaky. Má své území, občany (občané s trvalým nebo přechodným bydlištěm) a firmy (podnikatelé a právnické osoby). Třetím znakem je působnost, čímž je myšleno samosprávu veřejných záležitostí v hranicích obce. Každá obec je tvořena jedním nebo více katastrálních územích, každá část území ČR je součástí nějaké obce. Všechny obce na území ČR jsou začleněny do správního obvodu okresu a do územního samosprávného celku – kraje. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Zákon o obcích rozlišuje tyto základní druhy obcí:

- obce (nejsou městy),
- města – mají více než 3000 obyvatel, nebo získala statut města před 17.5.1954,
- městys – obce označené jako městy před 17.5.1954, obec významově a velikostí stojící mezi obcí a městem,
- statutární město – má právo organizovat svoji správu dle základní městské vyhlášky označené jako statut města. Zastupitelstvo schvaluje ustanovení, že se město rozčlení dílčí samosprávné části (na městské části, nebo městské obvody). Toto rozhodnutí se schvaluje přijetím obecně závazné vyhlášky,
- Hlavní město Praha (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

3.2.1 Orgány obce

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je orgánem, který spravuje obce samostatně. Skládá se z členů zastupitelstva, kteří jsou zvoleni ve volbách do zastupitelstva. Zastupitelstvo zřizuje výbory, v každé obci musí být povinně zřízen kontrolní a finanční výbor, pokud je v obci více než 10 % občanů, kteří se hlásí k jiné národnostní menšině, musí obec zřídit i výbor pro národnostní menšiny. Zastupitelstvo může zřídit osadní, nebo místní výbory (Provazníková, 2009). Počet zastupitelů v zastupitelstvu se odvíjí od velikosti územního obvodu a od počtu obyvatel. Počet zastupitelů v obci je uveden v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva obce
Do 500	5-15
Nad 500 do 3 000	7-15
Nad 3 000 do 10 000	11-25
Nad 10 000 do 50 000	15-35
Nad 50 000 do 150 000	25-45
Nad 150 000	35-55
Praha	55-70

Zdroj: zákon 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zastupitelstvo obce se schází dle zákona minimálně 4x ročně, nebo častěji dle potřeby. Jednání se řídí schváleným jednacím řádem a je veřejné. Pro rozhodování je potřeba aby byla přítomná nadpoloviční členská většina. Ze zasedání zastupitelstva se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta. Členové zastupitelstva jsou zástupci politických stran nebo nezávislí kandidáti. V komunálních volbách jsou voleni přímo na dobu 4 let (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Rada obce

Rada je výkonný orgán územního samosprávného celku. Rozhoduje ve věcech, které patří do samostatné působnosti obce. Rada má za úkol připravit návrhy pro jednání zastupitelstva a současně zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. V přenesené působnosti rozhoduje pouze v případech, ve kterých stanoví zákon. Rada obce se nevolí, pokud je počet členů zastupitelstva menší než 15. Pravomoc rady v těchto obcích vykonává starosta nebo zastupitelstvo obce. Počet členů rady musí být vždy lichý u obcí je počet členů v rozmezí 5-11. Radu tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další členové rady, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Starosta

Starosta je součástí úřadu územního samosprávného celku. Zastupuje obec navenek a za svoji činnost je odpovědný. Se souhlasem ředitele krajského úřadu má jmenovací a odvolávací funkci. Starosta svolává a řídí zasedání zastupitelstva a radu obce. Jeho povinností je informovat veřejnost o činnosti obce. Zastupitelstvo obce volí starostu a místostarostu z řad svých členů, jemu odpovídá za výkon své funkce. Pro výkon přenesené působnosti ve případech, které jsou stanoveny ve zvláštních zákonech, zřizuje zvláštní orgány obce (Hrabalová, 2004).

Obecní úřad obce

Obecní úřad je výkonným orgánem, vykonává administrativně organizační činnost v samostatné i přenesené působnosti. Obecní úřad může být členěn na odbory a oddělení, o tomto rozdělení rozhoduje rada města. Obecní úřad plní úkoly uložené zastupitelstvem nebo radou města v samostatné působnosti, vykonává přenesenou působnost v rozsahu svěřeném obci. Obecní úřad řídí starosta (Peková, 2004)

Výbory

Zřizuje zastupitelstvo jako iniciativní a kontrolní orgány obce. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva a musí mít minimálně 3 členy. Výbory mají funkci finanční a kontrolní. Finanční výbor je zřízen pro kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky, kontrolní výbor pro kontrolu plnění usnesení zastupitelstva a rady obce. Pokud je k pobytu v obci přihlášeno více než 10 % obyvatel hlásící se k jiné národnostní menšině, je vždy zřízen výbor pro národnostní menšiny. Pro části obce (vesnice, osada, čtvrť) se zřizuje osadní výbor (Koudelka, 2007)

Komise

Rada obce má své iniciativní a kontrolní orgány, které v rámci samostatné působnosti předkládají návrhy a náměty. Komise předkládají svá stanoviska radě obce. Pokud je komisi svěřen výkon v přenesené působnosti stává se výkonným orgánem. K výkonu přenesené působnosti je potřeba, aby v oblasti zájmu svěřené přenesené působnosti byla do role předsedy komise dosazena osoba, která prokáže zvláštní odbornou způsobilost právě v oblasti zájmu svěřené přenesené působnosti. Pro přijetí usnesení komise je potřeba většina hlasů členů. Ve výkonu státní správy je komise zodpovědná starostovi (Čmejrek, Kopřiva, 2015).

3.3 Spolupráce obcí

Spolupráce může mezi obcemi probíhat v rámci jejich samostatné působnosti. Obce mohou navazovat domácí i zahraniční partnerství s cizími obcemi a vzájemně spolupracovat v otázkách samostatné působnosti. Spolupráce obcí by měla být efektivní a účelná a musí mít pozitivní dopad na rozvoj daného území (Marková, 2000).

Spolupráce obcí probíhá vždy na základě smlouvy. Smlouva je uzavřena ke splnění konkrétního úkoly, uzavřena ke zřízení dobrovolného svazku obcí nebo je zakládána právnická osoba podle zvláštního zákona mezi dvěma nebo více obcemi. (Čmejrek, Kopřiva, 2015) Spolupráce obcí by měla zajistit dostupnost služeb pro obce, které nejsou schopny tyto služby svým obyvatelům zajistit. V důsledku sounáležitosti jsou obce schopné sdružit více finančních prostředků na vybrané úkony. (Dostupné z: mvcr.cz)

Podněty ke spolupráci obcí jsou:

- společné plány, vize a cíle,
- ekonomické úspory a úspory v organizační složce,
- využívání společného působení (Binek, 2010).

Svazek obcí

Dobrovolný svazek obcí vzniká na základě smlouvy. Členem svazku obcí může být pouze obec. Je zakládán dobrovolně jako samostatná právnická osoba za účelem prosazování zájmů. Smlouva obsahuje stanovy. Pokud obec vloží do svazku majetek, vždy zůstává v majetku příslušné obce. S majetkem je nakládáno výhradně předem stanoveným způsobem (Žehrová, Pfeiferová, 2009). Předmětem činnosti svazku mohou být úkoly v oblasti např. školství, sociální péče, kultury, zdravotnictví, ochrany životního prostředí. Spolupráce se může vztahovat také na provozování zařízení ve vlastnictví obce jako je např. čištění a odvádění odpadních vod, nebo jiné infrastruktury (Koudelka, 2007).

Spolupráce s obcemi jiných států

Smlouvy o vzájemné spolupráci mohou být uzavírány mezi obcemi jiných států. Obce mohou být členy mezinárodních sdružení a místních orgánů. Spolupráce vzniká vždy na základě smlouvy. Smlouvy jsou vždy písemnou formou a musí být schváleny zastupitelstvem obce (Čmejrek, Kopřiva, 2015).

Společná právnická osoba

Obce mohou založit novou právnickou osobu, obchodní společnost, akciovou společnost, pokud jejich spolupráce vyžaduje stabilnější spolupráci. Zakládání společností se řídí obchodním zákoníkem č. 513/1991 Sb., ten také upravuje rozsah ručení společníků se závazky společnosti (Galvasová, 2007).

Smlouva ke splnění konkrétního úkolu

Patří mezi nejvíce využívané formy spolupráce obcí. Uzavírá se mezi obcemi na dobu určitou nebo neurčitou. Používá se ke splnění konkrétního úkolu, který vždy spadá do samostatné působnosti. Obvykle jeho plnění přesahuje hranice obce, může se jednat např. o vybudování stavby ke společnému užívání apod. Tato forma spolupráce vznikla v roce 2000 (Galvasová, 2007).

Místní akční skupiny (MAS)

Místní akční skupiny (MAS) jsou společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy, které spolupracují na rozvoji venkova a při získávání finanční podpory z EU a z národních programů využívají metodu LEADER.

O rozvoji regionů rozhodují aktéři, kteří dobře znají daný region, jeho problémy a potřeby. Členové MAS musí mít v daném regionu bydliště, sídlo, nebo v něm musí působit. MAS nalézají nová řešení specifických problémů venkovských regionů, vyměňují si zkušenosti a poznatky nejen v rámci ČR, ale i přeshraniční spolupráce. Každá MAS má povinnost být registrována u MVČR. Vždy musí být stanoven statut, stanovy, organizační řád a strukturu. Pro rozvoj území MAS projednává a schvaluje strategii komunitně vedeného místního rozvoje, ten je zpracován na základě integrovaných a více odvětvových strategií. Rozvoj cílí na místní potřeby a potenciál, včetně zahrnutí inovativních řešení. MAS jsou sdruženy v Národní síti Místních akčních skupin České republiky, o. s. a rovněž jsou součástí databáze mikroregionů ÚÚR (Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=4651>).

3.4 Finance a územní rozpočet

Dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů platí že *„Rozpočet územního samosprávného celku nebo svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku nebo svazku obcí“*

Podle schváleného rozpočtu hospodaří každá úroveň územní samosprávy, obce, kraje i stát. Rozpočty jsou provázány svojí strukturou příjmové části. Rozpočet je možné chápat jako decentralizovaný peněžní fond, který funguje na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence (Čmejrek, Kopřiva, 2015). Rozpočet je tedy plán toku hotovosti, udává plánované příjmy a výdaje k 31. prosinci roku, na který je sestavený. Rozpočet se vždy shoduje s rokem kalendářním tedy od 1.1. do 31.12. Rozpočet plánuje dle druhu a účelu příjmy a výdaje, pod vznikne rozdíl, řeší se tzv. financováním. Rozpočet musí být po zapojení financování vždy rovný nule, při financování se vyčleňují operace, které rozdíly vyrovnají (Tocauer, Schneiderová, 2019).

3.4.1 Rozpočtová bilance

Hospodaření územních samosprávných celků je bilancí příjmů a výdajů, je shodné s rozpočtovým obdobím celé soustavy rozpočtů v dané zemi. Hospodaření lze charakterizovat tímto vztahem:

$$F_1 + P - V = F_2,$$

kde F_1 udává stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku rozpočtového období,
 P udává příjmy,
 V udává výdaje,
 F_2 udává stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období.

Výsledek rozpočtové bilance nám udává stav rezervy. Pokud $F_2 > F_1$ vytváří se finanční rezerva pro hospodaření v dalším roce, pokud naopak $F_1 > F_2$ je potřeba využít rezerv z minulých let na vyrovnání rozpočtové bilance. Některé příjmy z vyšších úrovní rozpočtu, jako jsou např. dotace, získá obec až na počátku následujícího rozpočtového období, pokud nemá vytvořené rezervy je zapotřebí získat peněžní prostředky jiným způsobem, například využitím překlenovacího úvěru (Provazníková, 2009).

Z dlouhodobého hlediska by měla být rozpočtová bilance vyrovnaná, tzn. být v přebytku, ze kterého je možné financovat případný schodek rozpočtu. Schodek nastává obvykle při výjimečných situacích např. povodně (Tomášková, 2006).

3.4.2 Rozpočtová skladba

Rozpočet je podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů dle § 12 sestavován v třídění podle rozpočtové skladby. Rozpočtovou skladbu udává ministerstvo financí vyhláškou, která je povinná. Územní samosprávné celky projednávají rozpočet podle rozpočtové skladby tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatelé, jimiž se mají povinnost řídit. Rozpočtovou skladbu lze obecně charakterizovat jako číselník, podle kterého se klasifikují peněžní operace podle různých hledisek do jednotek třídění. Pokud má být splněna povinnost sestavení rozpočtu v třídění dle rozpočtové skladby, je nutné, aby každý číselný údaj rozpočtu byl vyjádřen prostřednictvím alespoň jednoho hlediska třídění. Druhy a hlediska třídění jsou uvedeny v tabulce č. 2. Kurzívou označené třídění v tabulce č. 2, není vnímáno pro města a obce jako přínosná. Z důvodů chybějících informačních toků mezi poskytovateli a příjemci dotace nejsou tato třídění podstatná a nemají pro sestavování rozpočtu žádný zvláštní význam. Rozpočtový proces územních samosprávných celků (Tocauer, Schneiderová, 2019).

Tabulka č. 2 – Druhy a hlediska třídění

Druh třídění	Hledisko třídění	Jednotky třídění
Druhové	Druhové	Třída – seskupení položek – podseskupení položek – položka
Odvětvové	Odvětvové	Skupina – oddíl - pododdíl - paragraf
<i>Konsolidační</i>	<i>Konsolidační</i>	<i>Záznamová jednotka</i>
<i>Prostorové</i>	<i>Prostorový původ</i>	<i>Prostorové jednotky</i>
<i>Nástrojové</i>	<i>Původ zdroje</i>	<i>Nástroje</i>
<i>Transferové</i>	<i>Účel transferů a půjčených prostředků</i>	<i>Účelové znaky</i>

Zdroj: Tocauer, Schneiderová, 2019, vlastní zpracování

Odvětvové třídění

Z odvětvového hlediska jsou některé příjmy a všechny výdaje tříděny podle odvětví (účelu, funkcí, které organizace zabezpečuje) např. lesní hospodářství, mateřské a základní školy a další. Odvětvové třídění podává srozumitelný pohled na peněžní toky peněz, protože klasifikuje peněžní operace podle jednotlivých oblastí místní ekonomiky. Odvětvové třídění je v rozpočtu uvedeno jako čtyřstupňové: skupina-oddíl-pododdíl-paragraf (Tocauer, Schneiderová, 2019).

Druhové třídění

Druhové třídění klasifikuje všechny pohyby peněžních prostředků, rozhoduje při něm druhová podstata operace. Rozdíl mezi odvětvovým tříděním a druhovým tříděním je takový, že zatímco odvětvové třídění dává informaci, např. kolik peněz bylo vynaloženo na provoz mateřské školy. Druhové třídění dává informaci, z čeho je částka složena. Druhové třídění je rovněž čtyřstupňové: třída-seskupení položek-podseskupení položek -položka (Tocauer, Schneiderová, 2019).

Rozpočtový proces je pro obce (ostatní vládní úrovně a organizace) nejdůležitějším procesem a rozpočet je jejich nejdůležitější dokument. Rozpočet alokuje vzácné zdroje mezi nejrůznější společenské a ekonomické procesy. Je tedy hlavně politický nástroj, odrážející preference jednotlivých účastníků rozpočtového procesu. V obcích o rozpočtu rozhodují volení zastupitelé. (Sedmíhradská, 2015)

Celý proces tvorby rozpočtu trvá obvykle 1,5 – 2 roky. Zahrnuje činnost volených i výkonných municipálních orgánů. Proces začíná návrhem a končí schválením závěrečné bilance hospodaření.

Pro sestavení, schválení, plnění a kontrolu platí postup, který lze rozdělit na následující kroky:

1. návrhu municipálního rozpočtu, který sestavuje finanční odbor,
2. projednání rozpočtu, které provádí finanční odbor společně s radou obce,
3. schválení rozpočtu zastupitelstvem,
4. plnění a kontrola které zajišťuje finanční odbor, zastupitelstvo a veřejná schůze občanů,
5. závěrečný audit předkládá finanční odbor ke schválení zastupitelstvu,
6. audit (Žehrová, Pfeiferová, 2016).

3.4.3 Sestavení rozpočtu

Rozpočet je sestavován dle reálných plánovaných příjmů vlastních i cizích, tak i reálných plánovaných i neplánovaných výdajů. Rozpočet je sestavován v návaznosti na rozpočtový výhled a musí být v souladu s platným státním rozpočtem, případným rozpočtovým provizoriem a zároveň s prostředky rozpočtu Evropské unie a jejich stanovenými ukazateli (Žehrová, Pfeiferová, 2016)

Sestavování rozpočtu patří mezi nejsložitější činnost celého rozpočtového procesu. Začíná zhruba půl roku před začátkem rozpočtového období nebo ještě dříve (Tomášková, 2006).

Fáze sestavování rozpočtu

Projednání a schválení

Návrh rozpočtu je vždy vyvěšen na úřední desce po dobu nejméně 15 dnů před schválením v zastupitelstvu. Pokud by nebyl rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, platí rozpočtové provizorium. Příjmy a výdaje rozpočtového provizoria se posléze stávají položkami rozpočtu po jeho schválení (Žehrová, Pfeiferová, 2016).

Plnění

Po schválení rozpočtu navazuje rozpis rozpočtu, jedná se o sdělování závazných ukazatelů pro ty subjekty, pro které jsou závazné. Tento rozpis se řídí platnou rozpočtovou skladbou (Žehrová, Pfeiferová, 2016). Tato etapa trvá po celé rozpočtové období, za plnění odpovídají orgány, které ho sestavily (Tomášková, 2006).

Případné úpravy během rozpočtového období

Úpravy nebo změny v rozpočtu se mohou stát v důsledku neočekávaných skutečností. Často se jedná o korekci schváleného rozpočtu případně jeho navýšení v důsledku výdajů. (Tomášková, 2006) Tyto změny se provádí pomocí tzv. rozpočtových opatření, která mohou být *povinná* (v důsledku např. změny právního předpisu, rozhodnutí vyššího orgánu apod.) nebo *ostatní změny* (vychází z určité specifické situace) (Žehrová, Pfeiferová, 2016).

Kontrola plnění

Každý rozpočet prochází dvojitým stupněm kontroly. Ta probíhá průběžně během rozpočtového období a po skončení rozpočtového období probíhá kontrola následná. (Tomášková, 2006) Průběžná kontrola je právo i povinnost každé obce. Jeho četnost, pravidla a konkrétní účel určí zastupitelstvo obce a obvykle jí provádí finanční odbor (Žehrová, Pfeiferová, 2016).

Závěrečný účet

Po skončení kalendářního roku se zpracovávají údaje o ročním hospodaření do závěrečného účtu, který obsahuje veškeré údaje o rozpočtových příjmech a výdajích, a to podle rozpočtové skladby. Dále jsou v něm údaje o finančních operacích včetně tvorby a použití fondů tak, aby se dalo zhodnotit finanční hospodaření obce. Závěrečný účet musí být vyvěšen nejméně 15 dnů na úřední desce před tím, než ho schválí zastupitelstvo tak, aby mohli i občané uplatnit připomínky. Zastupitelstvo uzavírá závěrečný účet vyjádření souhlasu nebo souhlasu s připomínkami včetně nápravných opatření (Žehrová, Pfeiferová, 2016).

3.4.4 Střednědobý výhled rozpočtu

Zákon č. 250/2000 Sb. ukládá obcím povinnost od roku 2001 sestavovat rozpočtový výhled. Je to nástroj pro střednědobé plánování. V roce 2017 byla provedena terminologická změna, rozpočtový výhled byl nahrazen termínem střednědobý výhled rozpočtu (Provazníková, 2009).

Umožňuje obcím uvažovat v delším časovém horizontu o svých finančních zdrojích a potřebách. Při sestavování je nutná součinnost finančního odboru s dalšími odbory (hlavně investičního a regionálního rozvoje), dále starosty, správců majetku atd. Ve městech se zapojují členové rady a odpovědných za jednotlivé oblasti. Často mají organizace zpracovaný plán investic a oprav majetku, podle kterého reálně postupují (Tocauer, Schneiderová, 2019).

Zákon udává čtyři základní ukazatele

- Celkové příjmy
- Celkové výdaje
- Celkové pohledávky
- Celkové závazky

Obce mají možnost zpracovat rozpočtový výhled mnohem podrobněji než v uvedených ukazatelích. (Provazníková, 2009)

3.4.5 Finanční management

Problémem územních rozpočtů bývá jejich krátkodobý (jednoletý) horizont, který se snaží řešit efektivní finanční management. Sestavování rozpočtů by mělo efektivněji využívat dostupné finanční zdroje, zajistit maximální efektivnost při využívání omezených rozpočtových zdrojů a zajistit maximální alokační efektivnost výdajů při současném navyšování výkonnosti veřejné správy a dalších institucí ve veřejném sektoru. Sestavování rozpočtů je striktně vázáno na účelové rozdělení dostupných financí v rozpočtové soustavě. Pro sestavení efektivně využitelného rozpočtu by byla potřeba větší míra decentralizace finanční kontroly. Pro zkvalitnění transparentnosti veřejných rozpočtů funguje zprůhlednění financování zajišťovaných veřejných statků, veřejné správy a neziskových

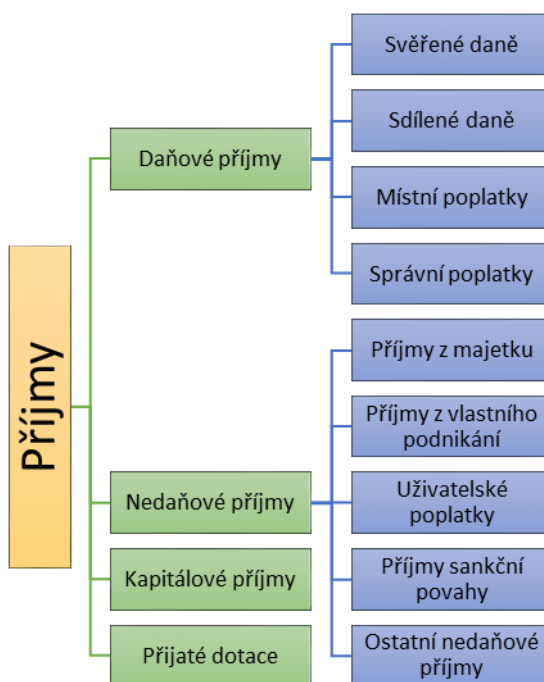
organizací. Transparentnost je prostředek ke zjednodušení občanské kontroly (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

3.5 Příjmy územních rozpočtů

Základním zdrojem krytí všech veřejných výdajů jsou veřejné příjmy. Z nich je financována státní správa a finance veřejného sektoru (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Všechny příjmy lze rozdělit do kategorií na: daňové příjmy, nedaňové příjmy, transfery a dotace, úvěry a půjčky. První tři uvedené typy příjmů (daňové, nedaňové, transfery a dotace) spadají do položky nenávratné příjmy. Čtvrtý typ příjmů (úvěry a půjčky) patří do položky návratné příjmy. Návratné příjmy jsou obce nebo kraje povinné splatit za určitých podmínek (Čadil, 2010). Schéma č. 2 zobrazuje dělení příjmů veřejného rozpočtu.

Schéma č. 2 – Příjmy veřejného rozpočtu

Zdroj: Žehrová, Pfeiferová, 2016, vlastní zpracování

Daňové příjmy

Daň je ze zákona povinná, nenávratná, neúčelová a pravidelně se opakující platba do veřejného rozpočtu, která tvoří nejvýznamnější část obecních příjmů (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

System dani:

Svřené daně – jsou stanoveny jednotným způsobem a vybírány jednotlivými územně správními celky.

Mezi svřené daně patří:

- daň z nemovitosti - jejich celý výnos plyne do rozpočtu obce, je vázána na vlastnictví nemovitého majetku (pozemky a stavby),
- daň z příjmu právnických osob – poplatník je obec nebo kraj.

Sdílené daně – výnos je rozdělen mezi jednotlivé veřejné rozpočty

Mezi sdílené daně patří:

- daň z přidané hodnoty – spotřební daň na všechny obraty firem, uplatňuje se na zboží, nemovitosti a služby. Plátcí daně jsou spotřebitelé, fyzické a právnické osoby při nákupu zboží a služeb,
- daň z příjmu fyzických osob – poplatníkem jsou občané s trvalým pobytem na území ČR, předmětem daně jsou jejich příjmy. Dalšími poplatníky jsou nerezidenti dle zvláštních pravidel,
- daň z příjmu právnických osob – poplatníky jsou obchodní společnosti a družstva, rozpočtové a příspěvkové organizace a další neziskové právnické osoby. Sazba daně je lineární (Žehrová, Pfeiferová, 2016).

Místní poplatky

Obce v samostatné působnosti na základě zmocnění rozhodují o vybírání místních poplatků. Podrobnosti jejich vybírání, zejména stanovení konkrétní sazby poplatku, způsob ohlašovací povinnosti k vzniku a zániku poplatku, splatnost, úlevy a osvobození od poplatku stanoví obec obecně závaznou vyhláškou. Místní poplatky jsou nezanedbatelnou součástí obecních příjmů. Např. poplatek za psa, za lázeňský nebo rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství, ze vstupného a další. Správu poplatků vykonává obecní úřad (Žehrová, Pfeiferová, 2016).

Správní poplatky

Správní poplatky jsou vybírány za úkony ve státní správě, které jsou v zájmu žadatele. Správní poplatky jsou vybírány dle sazebníku poplatků, který je součástí zákona

o správních poplatcích. Jsou vybírány vždy konkrétním obecním úřadem, který zpracovává konkrétní úkon.

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy nejsou příliš významným zdrojem financí, protože většina organizací zřizovaných obcemi mají primárně neziskový charakter. Dále se jedná výnosy z vlastního podnikání, příjmy z podílu na zisku a o pravidelně se neopakující příjmy jako jsou např. dary (Císařová, Pavel, 2008).

Mezi nedaňové příjmy patří:

Příjmy z majetku – majetek slouží obci k čistému a dlouhodobě udržitelnému stabilnímu hospodaření. Pro rozhodování, jestli majetek města prodat nebo pronajmout se zpracovává finanční analýza. Pokud se rozhodne pro prodej, jedná se o kapitálový příjem, obvykle je z dlouhodobého hlediska výhodnější majetek pronajmout. Pronájem přináší pravidelné příjmy do městského rozpočtu (Žehrová, Pfeiferová, 2016).

Příjmy z vlastního podnikání – mezi příjmy z vlastního podnikání patří např. příjem z pronájmu majetku a činnostmi organizací zřizovanými obcemi. Obcím slouží pro snadnější vyrovnání hospodaření samosprávy (Čmejrek, Kopřiva, 2015).

Uživatelské poplatky – jsou využívány u smíšených veřejných statků. Vychází z principu spravedlnosti tzn., že občan, který službu využívá se podílí i na nákladech k zajištění dané služby (Žehrová, Pfeiferová, 2016).

Příjmy sankční povahy – obce mohou ukládat pokuty. Do jednoho roku od spáchání přestupku. Do obecního rozpočtu plynou pokuty vydané městskou policií, pokuty z přestupkového řízení, dále pokuty za porušení vodohospodářských předpisů a pokuty udělené za porušení předpisů v zájmu ochrany životního prostředí. (Žehrová, Pfeiferová, 2016)

Ostatní nedaňové příjmy – mohou mít plánovaný i neplánovaný charakter např. dary, veřejné sbírky nebo příjmy ze sdružování finančních prostředků (Čmejrek, Kopřiva, 2015).

Kapitálové příjmy

Jedná se o příjmy z prodeje majetku a výnosů z vlastnictví cenných papírů. U obcí se příjem zvyšoval do roku 1999 poté se začal snižovat. Důvodem byla druhá vlna privatizace a obchodování s akciemi velkých společností. Představují pouze jednorázový a neopakovatelný příjem (Provazníková, 2009).

Dotace a transfery

Dotace jsou druhým nejvýznamnějším zdrojem prostředků obecních rozpočtů. Cílem dotací je zabránění zvyšování rozdílů mezi chudými a bohatými regiony. Mají zajistit zajišťování veřejných služeb, podporovat specifické činnosti a přispět k vyrovnání místních potřeb obce (Císařová, Pavel, 2008).

Dotace a transfery se dělí na:

Nárokové – představují povinně vyplácené platby centrální vlády za výkon přenesené působnosti. Jedná se hlavně o platby za výkon státní správy. Výše dotace je závislá na rozsahu agendy, která byla na danou obec v rámci přenesené působnosti přenesena.

Další dotace v této skupině mají účelový charakter, vždy je třeba provést vyúčtování na konci rozpočtového období a nevyčerpané prostředky vrátit zpět do státního rozpočtu (jedná se např. o dotace na místo v domově důchodců apod.) (Císařová, Pavel, 2008).

Nenárokové – jejich získání je vázáno na splnění určitých předpokladů a na rozhodnutí nadřízené autority. Jedná se převážně o podporu investičních aktivit, na které obec nemá všechny potřebné finanční prostředky a jejich akumulace by trvala dlouho. Prostředky jsou poskytovány z Evropské unie prostřednictvím strukturálních fondů. Tato forma dotací je spojena s vyšší administrativní náročností (Císařová, Pavel, 2008).

3.5.1 Výdaje územních samosprávných celků

Rozsah výdajů územních samospráv je provázaný s rozsahem jejich příjmů. Obce omezují rozpočtová omezení, ale i rozsah pravomocí a odpovědnosti za zabezpečení veřejných statků a služeb.

Výdaje členíme z ekonomického hlediska na:

Běžné výdaje – jedná se o periodicky se opakující výdaje sloužící k financování běžných potřeb (platy zaměstnanců, voda a energie, nákup služeb, sociální dávky) vždy v příslušném rozpočtovém roce (Provazníková, 2009).

Kapitálové výdaje – financují se jimi především investiční akce, přesahující období jednoho roku. Vycházejí z postupu realizace jednotlivých částí projektu od zadání projektové dokumentace po dokončení. Kapitálové výdaje u všech projektů zahrnují údaje o celkových nákladech projektu, celkových nákladech do konce předcházejícího roku a sledovaného roku, očekávaných nákladech v průběhu následujícího roku, odhadované náklady na dokončení projektu, očekávané náklady na dokončení projektu v rámci roku, pro který sestavujeme rozpočet, identifikaci zdrojů, ze kterých bude projekt financován (Provazníková, 2009). Kapitálové investiční výdaje jsou určeny na pořízení hmotného (budovy, pozemky a další) i nehmotného majetku (licence, software, autorská práva a další), na splátky úvěru investičních půjček a na nákup cenných papírů. (Žehrová, Pfeiferová, 2016)

3.6 Regionální politika

Legislativně je regionální politika zakotvena v zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Dle zákona je *„Cílem podpory regionálního rozvoje je zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů“*.

Regionální politiku lze definovat jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucí ke snižování socioekonomických rozdílů v regionech s cílem ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů.

Regionální plánování má 5 základních fází

- Původ a definice regionálních problémů
- Definice (kvantifikovatelných) cílů
- Definovat strategie, které bude potřeba uplatnit
- Identifikace použitelných nástrojů
- Vyhodnocení použité politiky

Regionální politika by měla být nástrojem pro rozmístění hlavních ekonomických zdrojů po celém území nebo jeho částech. Žádoucí je růst ekonomické aktivity v místech, kde je vysoká nezaměstnanost a malá naděje na přirozený ekonomický růst.

3.6.1 Cíle a nástroje regionální politiky

Cíle vychází i identifikace hlavních regionálních problémů. Konkrétně se jedná o např. o snížení výrazných meziregionálních diferenciací v úrovni nezaměstnanosti, průměrných příjmech. Dílčí cíle jsou např. povzbuzení podnikatelských aktivit v regionu nebo zlepšení technické infrastruktury. Z daných cílů jsou odvozeny nástroje, které mají za úkol přilákat kapitálu a podnikatelských aktivit do regionu.

Makroekonomické nástroje – fiskální politika, monetární politika, protekcionismus

Mikroekonomické nástroje – relokační pracovních sil, relokační kapitálu

Ostatní nástroje – administrativní a institucionální nástroje (využíváno spíše výjimečně)
(Wokoun, 2008)

3.6.2 Regionální rozvoj v ČR

Hlavním cílem regionální politiky v ČR je rozvoj regionů zaměřený na jejich soudržnost a zvyšování konkurenceschopnosti: každý region by měl mít prostor na vyvážený rozvoj, který odpovídá jeho potenciálu a specifickým potřebám. Specifickým problémům rozvoje měst a venkovských oblastí se regionální politika věnuje zvláštní pozornost. Ministerstvo pro místní rozvoj odpovídá za základní nástroj regionální politiky dále „Strategie regionálního rozvoje České republiky“ platná pro období 2014-2020. Strategie regionálního rozvoje je koncepční dokument, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, stanovuje rozvojové cíle a poskytuje potřebná východiska. Je nástrojem realizace regionální politiky a koordinace působení veřejné politiky v regionech. V současné době se připravuje Strategie regionálního rozvoje 21+

(Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj>).

„Strategie Evropa 2020“

Je výchozím dokumentem, který navazuje na „Lisabonskou strategii“, která udávala výhled do roku 2010. Cílem strategie Evropa 2020 je dosažení takového hospodářského růstu, který bude založen na principech znalostní ekonomiky, bude udržitelný a bude podporovat územní i sociální začleňování.

Mezi cíli strategie bylo vybráno 5 hlavních cílů pro celou EU jako celek. Ke strategii se přidala i ČR v některých bodech:

- 1) dosažení 75 % zaměstnanosti žen a mužů ve věkové kategorii 20-64 let,
- 2) dosažení 3 % HDP pro investice do výzkumu a vývoje inovací,
- 3) snížení skleníkových plynů o 20 % oproti 1990, zvýšení energie z obnovitelných zdrojů na 20 % a posun k energetické účinnosti 20 %,
- 4) zlepšení úrovně vzdělání, předčasné ukončení školní docházky pod 10 %, zvýšit na 40 % podíl osob s terciálním vzděláním ve věkové kategorii 30-34 let,
- 5) snížit počet lidí ohrožených chudobou o 20 mil. (Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>).

3.6.3 Strukturální fondy

Na období 2014-2020 byla vyčleněna z evropských strukturálních fondů částka 24 mld. korun. Strukturální a investiční fondy jsou používány pro podporu strukturální a regionální politiky. V rozvojovém období je možné využít 5 strukturálních a investičních fondů: Evropský fond pro regionální rozvoj ERDF, Evropský sociální fond, Evropský fond soudržnosti, Evropský národní a rybářský fond, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (Wokoun, 2008).

Připravovaná Evropské fondy na období 2021-2027

V současné době jsme na startu nového programového období. Jednání zástupců české republiky s Evropskou komisí stále nejsou u konce. V novém programovém období bude mít Česká republika k dispozici 55 mld. Z fondů Evropské unie na politiku soudržnosti. Z ostatních evropských iniciativ bude k dispozici dalších 960 miliard korun. Česká republika nadále zůstává v roli tzv. „čistého příjemce“ (Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>).

4 Charakteristika města Železný Brod

Město Železný Brod se nachází ve středu Libereckého kraje, v okrese Jablonec nad Nisou. Město Železný Brod je obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP), které sousedí o ORP Jablonec nad Nisou, Semily, Tanvald a Turnov. ORP Železný Brod je nejmenším správním obvodem v Libereckém kraji s rozlohou 74 km² zaujímá pouze 2,3% území kraje (ČSÚ 2020). Vymezení katastrálního území je znázorněno na obrázku č. 1.

Obrázek č. 1 – Vymezení katastrálního území města Železný Brod

Zdroj: <https://mapy.cz/zakladni?x=15.1960000&y=50.6426000&z=11>

4.1 Město a jeho struktura

Město železný Brod plní funkci administrativního a správního centra, je zde spádové centrum administrativy (městský úřad), školství, zdravotní a sociální péče.

Působnost

Působnost ORP Železný Brod je samostatná a přenesená. Samostatně zabezpečuje rozvoj svého územního obvodu, a to rozvoj hospodářský, sociální a kulturní. Uspokojení potřeb svých obyvatel a tvorbu zdravého životního prostředí. Pro svůj územní obvod vydává obecně závazné vyhlášky a samostatně hospodaří s majetkem obce. Obecní úřad zároveň v rámci přenesené působnosti vykonává státní správu v rozsahu vyplývající ze zákonů.

Ekonomické podmínky

Zaměstnanost je silně závislá na průmyslové výrobě v regionu. Dominantní byl sklářský a textilní průmysl. Rozpad sklářského průmyslu způsobil v roce 2008 skokové zvýšení nezaměstnanosti z 8 % na 14 %. Od té doby nezaměstnanost nepatrně klesá. Na území města neexistuje žádný velký průmyslový (ekonomický) subjekt jako tomu bylo za dob slávy Železnobrodského skla, naopak stoupá podíl zaměstnaných ve službách, školství a na úřadě. (ÚAP, 2016)

Město vzhledem ke své poloze v těsné blízkosti silnice I/10 má sice ideální polohu, vzhledem k dojezdové vzdálenosti okolních měst, ovšem není zde dostatek volné ploch tzv. greenfields pro budování nových ploch. Jsou zde plochy v areálu bývalého ŽBS, ovšem o tyto plochy není dlouhodobý zájem. (Program rozvoje města Železný Brod, 2013) Mezi největší zaměstnavatelé patří společnost DETESK, Městský úřad, BeadsWorld, Střední uměleckopřůmyslová škola sklářská a Poliklinika Železný Brod.

Město pro byznys

Pro pracovníky městských úřadů, podnikatele a veřejnost je každoročně sestavován žebříček nejlepších měst s podnikatelským potenciálem v ČR. Města jsou hodnocena podle 22 kritérií ve dvou základních oblastech: podnikatelské prostředí (14 kritérií) a přístup veřejné správy (8 kritérií). Město Železný Brod se dlouhodobě umísťuje ne předních místech v Libereckém kraji. V rámci kraje se umístil 3x na prvním místě a 3x na druhém místě. Nejlepších výsledků dosáhl v roce 2014, kdy se umístil na 17. místě v celorepublikovém hodnocení. Dobré výsledky vykazuje v přístupu veřejné správy, v růstu počtu ekonomických subjektů a ve financování například veřejné dopravy (Dostupné z: www.mestoprobyznys.cz).

Sociální služby a zdravotnictví

Ve městě se nachází dva domy s pečovatelskou službou, jejichž zřizovatelem je město Železný Brod. První z nich je situován v klidnější části města na nábřeží Obránců míru, v těsné blízkosti Jizery a koupaliště. V něm je 45 bytů z toho 9 pro dvojice a tři byty jsou bezbariérové. Kolem domu jsou lavičky na posezení obyvatel domu, ohniště s grilem a od roku 2018 je zde venkovní hřiště s workoutovými prvky. Workoutové hřiště slouží nájemníkům domu s pečovatelskou službou zdarma a je přístupné po celý rok.

Druhé zařízení je v obci Bzí, jedná se o objekt bývalé školy, který byl zrekonstruován pro potřeby domu s pečovatelskou službou. Je zde 15 bytů. (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/organizace-mesta/pecovatelska-sluzba/prostredi-podminky-pro-poskytovani-sluzeb.html>)

Zdravotní péči ve městě zajišťuje především Poliklinika Železný Brod. Jedná se o nestátní zařízení, kde je poskytována ambulantní péče v základních lékařských oborech a specializovaných oborech. Od roku 2005 prochází zařízení postupnými rekonstrukcemi, které mají zajišťovat vysoký standard a široký rozsah ambulantní péče.

Dále se ve městě nacházejí ambulance specializovaných lékařů (praktický lékař, pediatr, gynekologie a další). Ve městě jsou dvě lékárny, první je lékárna u Anděla v centru města a druhá je v budově polikliniky.

Doprava

Přes území města procházejí trasy tří významných silnic I. a II. Třídy. Jedná se o silnice č. I/10 (E 65) a II/282 a II/292.

Silnice I/10 (E65)

Nejvíce ovlivňuje silniční infrastrukturu ve městě. Ta zprostředkovává dopravní vazby z hlavního města Prahy a rekreačními oblastmi v Krkonoších (Harrachov). Tato silnice je v úseku Turnov – Harrachov vedena jako rychlostní komunikace R10. Má přímé napojení na rychlostní komunikaci R35 Turnov – Liberec. Vzdálenost z Železného Brodu do Turnova je 15 Km (mapy.cz/planovani-trasy), do Liberce pak zhruba 35 Km (mapy.cz/planovani-trasy). V Železném Brodě prochází komunikace náměstím 3. května tedy centrem města. V územním plánu je zahrnut koridor pro odklonění dopravy tunelovým úsekem mezi ulicemi Vaněčkova a Štefánikova. Tato varianta je v dohledné době nereálná a její realizace by byla velmi náročná (Územní plán Železný Brod, 2008).

Silnice č. II/292

Je důležitou spojkou mezi městy Železný Brod – Semily – Horní Sýtová (Jilemnice). Semily jsou vzdálené zhruba 11 Km a Jilemnice 29 Km (mapy.cz/planovani-trasy).

Silnice č. II/282

Spojuje města Sobotka – Rovensko pod Troskami – Železný Brod. Tato silnice umožňuje doplňkovou vazbu na Jičín. Vzdálenost Rovenska pod Troskami je vzdáleno 16 Km a Sobotka 24 Km (mapy.cz/planovani-trasy).

Občané Železného Brodu vyjíždí často do Jablonce nad Nisou, ať už za prací nebo na nákupy, který je vzdálen zhruba 16 Km. Je využívána silnice č. 287 vedoucí z Železného Brodu přes Pěňčín a Maršovice až do Jablonce nad Nisou. (mapy.cz/planovani-trasy).

Pro dopravu do zaměstnání je možné využít vlakovou dopravu a autobusovou dopravu.

Vlaková doprava

Železniční doprava má významné nadregionální činitele. Město leží v linii železničního koridoru s přesahem přes 3 kraje na úseku Pardubice - Hradec Králové – Jaroměř -Semily – Turnov – Liberec. Dále je zde vedlejší regionální dráha Železný Brod – Tanvald. Železný Brod má vlastní vlakové nádraží v těsné blízkosti je možný přestup na autobusovou dopravu.

Autobusová doprava

Ve městě je stále se zlepšující úroveň regionální integrované dopravy. V rámci ORP je vytvořen systém páteřní dopravy, autobusové spojení funguje na trase Železný Brod – Jablonec nad Nisou – (Zásada) – Držkov – Jílové u Držkova – Železný Brod. Spoje integrované dopravy jezdí také směrem na Koberovy a Mírovou pod Kozákovem až na Turnov.

Kultura a sport ve městě

Kultura

Kulturní centrum ORP Železný Brod je situováno do města Železný Brod. Nachází se zde městské divadlo a kino, Městská galerie Vlastimila Rady a Městské muzeum a další. V divadelních a muzejních prostorách probíhají představení, besedy a koncerty. V muzeu je umístěna stálá expozice historie sklářské výroby od poloviny 19. století po současnost, dále proslulé figurky a tavené skleněné plastiky výtvarníků Jaroslavy Brychtové a Stanislava Libenského, kteří prosluli po celém světě. V prostorách galerie probíhají během celého roku expozice s rozmanitou tematikou.

Ve městě se během celého roku pořádá velké množství kulturních aktivit, mezi ně patří například: Výstava skleněných vánočních betlémů, otevřená radnice, jarmark,

svatojánská pouť Na Poušti, Skleněné městečko, vánoční trhy a rozsvěcení stromečku a další akce.

Skleněné městečko

Bezpochyby nejvýznamnější kulturní akcí pořádanou akcí je Skleněné městečko. Sklářské městečko je sklářskou slavností, která se těší velkému zájmu. Skleněné městečko získalo už v minulosti záštitu hejtmana Libereckého kraje Martina Půty a ministra průmyslu a obchodu Jana Mládky. V době konání Skleněného městečka probíhá současně v Železném Brodě akce Dny evropského dědictví (EDH), kdy se milovníkům architektury a historie otevírají běžně nepřístupná místa (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/turista/pamatky-zajimavosti/sklenene-mestecko/>).

Sportovní vyžití

Na území města se nachází několik volnočasových areálů a sportovišť. Nachází se zde venkovní plavecký bazén, který je v provozu přes léto, dále tenisové kurty, sokolovna a sportovní hala, fotbalové hřiště a inline dráha pro děti. Ve městě funguje několik sportovních organizací nabízející různé sportovní aktivity, například TJ Sokol, Tenisový klub Železný Brod, SK Lukostřelci Pojizeří - Black Arrows, Fit studio aerobiku Jany Boučkové z.s. dále je možné navštívit fitness centrum Železný Brod. Ve městě jsou vybudována dvě workoutová hřiště.

Spolky

Ve městě a okolních obcích působí spolky, jejich financování probíhá vlastními příspěvky členů také formou grantů poskytovaných z rozpočtu města. Granty jsou rozdělovány na základě žádostí, které hodnotí sportovní komise. Mezi spolky patří: Automotoklub Železný Brod, Bzovský okrášlovací spolek, Český rybářský svaz, DS Tyl, Jednota sboru dobrovolných hasičů, Tenisový klub a další (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/kultura-sport-spolky/spolky/>).

Školství

Ve městě se nachází tři mateřské školy (MŠ Stavbařů, MŠ Na Vápence a MŠ Sluníčko), další mateřské školy v ORP se nachází v obci Koberovy, Pěnčín, Zásada a ve Skuhrově. Základní školství je v Železném Brodě zastoupeno dvěma základními školami ZŠ Pelechovská a ZŠ Školní (obě mají I. i II. Stupeň). Další školy s oběma stupni jsou v Pěnčín a Zásadě. Jednostupňové základní školy jsou ve Skuhrově a v Koberovech.

Střední vzdělávání v Železném Brodě nabízí Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská a je zde pobočka Střední školy řemesel a služeb z Jablonce nad Nisou.

Ve městě je žákům k dispozici i ZUŠ Železný Brod, která nabízí vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech.

Partnerství a spolupráce

V rámci snahy o zlepšování kvality života obyvatel se město snaží spolupracovat s ostatními regionálními celky.

Euroregion Nisa

Byl založen v roce 1991 za účelem odstranění negativních vlivů státních hranic, zlepšení životního standardu, zlepšení kulturních a politických podmínek života a hospodářský rozvoj Euroregionu (Dostupné z: <http://www.ern.cz/index.php?D=245>).

Sdružení Český ráj

Jedná se o marketing cestovního ruchu, zajištění webových prezentací regionu, výroba a distribuce propagačních materiálů to vše v souladu s trvalou udržitelností (Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/cs/kontakty/sdruzeni-cesky-raj/>).

Svaz měst a obcí

Nepolitická a dobrovolná organizace na sdružení měst, podílí se na přípravě legislativních opatření ohledně kompetencí obcí. Od roku 2005 pravidelně jedná s vládou na základě dohody o spolupráci (Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/o-nas>).

Místní akční skupina MAS Turnovsko

Sdružení založeno pro realizaci rozdělování dotací na základě programu LEADER, Železný Brod je členem od roku 2013 (Dostupné z: <http://www.mas-achat.cz/>).

Mezi zahraniční partnerská města patří Chvalíkovice a Olszyna (Polsko).

4.2 Územní členění a územní plánování

Územní plánování zajišťuje orgán územního plánování a stavební úřad. Jedná se o soustavnou a komplexní činnost, která se snaží chránit a rozvíjet přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně zachování urbanistických a architektonických hodnot v území. Územní plánování má v regionálním rozvoji svoji neopomenutelnou úlohu. V územních plánech je vždy představena koncepce rozvoje měst, městysů a obcí. Je zde kladen důraz na hospodárné využívání zastavěného území, stanoví podmínky pro využívání nezastavěného území (orná půda, trvalé travní porosty), stanovuje plochy pro

podnikání a výrobu stejně jako plochy občanského vybavení, sportovišť a městské zeleně. Tvorba změny nebo nového územního plánu je administrativně a finančně velmi náročné, je zde třeba skloubit požadavky žadatelů o změnu územního plánu (ať už se jedná o fyzické osoby nebo podnikatele a firmy) a stanoviska dotčených orgánů, které se k žádostem vyjadřují. V každé změně územního plánu se uplatňují požadavky a plány obce, dále jsou i nové trasy technické infrastruktury.

Územní plánování je legislativně upraveno zákonem č. 183/2000 Sb., stavební zákon. V něm jsou uvedeny hlavní úkoly a nástroje územního plánování.

Každá obec v ORP Železný Brod má zpracovaný územní plán, v těchto plánech je vymezeno velké množství rozvojových zastavitelných ploch jak pro bydlení, tak i občanské vybavení. U platných územních plánů jsou soustavně a systematicky prováděny změny tak, aby byli v souladu nejen s platnou legislativou, ale i Politikou územního rozvoje, Zásadami rozvoje Libereckého kraje, Politikou architektury a stavební kultury v ČR ale i další legislativou (životní prostředí, ochrana zemědělského půdního fondu a další) a vyhláškami. Největší pozornost bude věnována území Železného Brodu.

Železný Brod

Území správního obvodu tvoří 11 obcí - Bzí, Horská Kamenice, Hrubá Horka, Chlístov, Jirkova, Malá Horka, Pelechov, Splzov, Střevelná, Těpeře, Veselí. Statut města má pouze Železný Brod, od roku 2006 je Zásada povýšena na městys. Město Železný Brod má 6051 obyvatel, správní obvod pak 12190 obyvatel. Nadmořská výška je 305 m.n.m.

Železný Brod – Tvoří ho 7 katastrálních území

Bzí u Železného Brodu – rozloha 323,9 ha, počet obyvatel 315 (dle ČSÚ 2011), místní část severozápadně od Železného Brodu s rozptýlenou výstavbou. Je členěna na části Bzí, Splzov a Veselí.

Horská Kamenice - 373,1 ha, počet obyvatel 104 (dle ČSÚ 2011), místní část východně od Železného Brodu, je zde poměrně soustředěná zástavba.

Hrubá Horka - 253,2 ha, počet obyvatel 266 (dle ČSÚ 2011), místní část v severním okraji Železného Brodu, s poměrně soustředěnou zástavbou. V obci se nachází vhodná lokalita pro výstavbu rodinných domů. Je členěna na části Hrubá Horka a Malá Horka

Chlístov u Železného Brodu - 395,3 ha, počet obyvatel 112 (dle ČSÚ 2011), místní část severozápadně od Železného Brodu, je zde převážně rozptýlená zástavba.

Jirkov u Železného Brodu - 243,2 ha, počet obyvatel 217 (dle ČSÚ 2011), místní část severovýchodně od Železného Brodu, je zde soustředěná zástavba.

Železný Brod - 556,6 ha, počet obyvatel 6051 (dle ČSÚ 2020) je členěno na místní části Pelechov, Těpeře a Železný Brod,

Střevelná - 105,6 ha, počet obyvatel 45 (dle ČSÚ 2011), místní část severovýchodně od Železného Brodu, je zde poměrně rozptýlená zástavba.

Železný Brod má platný územní plán (dále jen ÚP) vydaný dne 12.12.2008, nabytí účinnosti 27. 12. 2008. ÚP charakterizuje železný Brod, s ohledem na stabilitu místního obyvatelstva a pozvolný demografický vývoj jako kompaktní stabilizovaný útvar. Město má těsnou funkční a provozní vazbu na navazující, avšak prostorově odtržená venkovská sídla. Pro rozvoj bydlení v intravilánu města je v platném ÚP využíván potenciál volných bytů, u kterých jsou plánované postupné rekonstrukce. Pro další potřebu rozvoje bydlení budou zastavěny solitérní dostavbou proluk v centru města (ul. Masarykova) a výstavbou bytových domů v rozvojových lokalitách na okraji centra (ul. Štefánikova). Lokality pro stavbu rodinných domů jsou „Těpeřská stráž“ a „Horecká stráž“. Revitalizační potenciál nabízí zanedbané obytné plochy v lokalitě Poříč, dále pak revitalizace památkově chráněné lokality Trávníky. Potenciál pro rozvoj bydlení v rodinných domech jsou navrženy v rámci reorganizace centrální zóny města dále od průjezdové komunikace. Vzhledem k dopravní ose procházející do Jizerských hor a Krkonoš a také mimořádně příznivých přírodních a kulturních podmínek pro cestovní ruch bude posilován také rekreační význam města. Tomu také nahrává rekreační potenciál řeky Jizery a poloha na plánované trase cyklostezky Greenway Jizera. Hospodářský potenciál sklářské výroby se bude přesouvat z velkých výrobních areálů spíše do drobných provozoven ploch obytných smíšených – městských. V těchto plochách existovalo historicky velké množství sklářských dílen a driket. Poloha Železného Brodu a jeho křížení do tří vyšších regionálních center (Semily, Turnov, Jablonec nad Nisou) dává území dobré předpoklady pro rozvoj ekonomických aktivit. Dále se jedná o města, kde je větší nabídka pracovních příležitostí. Vzhledem ke kolísavosti sklářské a textilní výroby město čelí problému se zařazením těchto velkých areálů do tzv. brownfieldů. ÚP dále podporuje využívání opuštěných zemědělských pozemků a objektů využíváním dotačních titulů. Bude obnovována postupně rozšiřována živočišná výroba využívající ornou půdu a trvalé travní porosty. Civilizační hodnoty jsou chráněny převážně v památkové rezervaci „Trávníky“. Jedná se o lokalitu s výrazným

souborem pojizerské lidové architektury, kde jsou převážně roubené a zděné stavby z 18.-19. století, na kterou navazuje dominanta kostel Sv. Jakuba. Další lokalita s obdobnou architekturou je lokalita „Na Bělišti“ a lokalita „Malá Horka“. V těchto lokalitách probíhá postupná regenerace za účelem vytvoření památkové lokality, kde bude zajištěna základní obytná funkce spojená s funkcí služeb cestovního ruchu a drobných provozoven s tím spojených. Těžištěm města je náměstí 3. května, kde jsou dvě budovy městského úřadu a většina občanského využití. Z náměstí vybíhá jižním směrem přes most páteřní městská obchodní ulice (Masarykova), zde je také zkoncentrováno občanské vybavení a obchody. Ulice Masarykova spojuje levobřežní a pravobřežní část města. Rozvoj bydlení probíhá ve dvou etapách. Platný územní plán vyhovuje požadavkům na rozvoj města, je zde dostatek rozvojových ploch pro bydlení, výrobu, občanské vybavení sportovní aktivity. Územní plán nabyl právní účinnosti v roce 2008 a od té doby došlo k legislativním změnám. Došlo ke změně právních předpisů (stavební zákon) dále k aktualizaci Politiky územního rozvoje, Zásad územního rozvoje Libereckého kraje, Politiky architektury a stavební kultury v ČR. Změnou neustále prochází i další limity v území. Vzhledem k těmto změnám bude v roce 2021 bude zahájena příprava nového územního plánu, která zohlední nejen nové právní předpisy, ale i žádosti o změnu územního plánu.

5 Analýza dosažených výsledků

Analytická část práce se zabývá základními demografickými ukazateli města Železný Brod a jejich vývoj a vyhodnocení v období let 2005-2019. Data o demografickém vývoji jsou získána od Českého statistického úřadu. Pro zhodnocení rozvoje města je nejprve zpracována analýza demografického vývoje obyvatelstva.

V analytické části je dále uvedena analýza ekonomických údajů o městě. V analýze budou zahrnuty příjmy a výdaje. Data budou získána z Českého statistického úřadu a z materiálů poskytnutých městem. V závěru analytické části jsou výsledky z dotazníkového šetření.

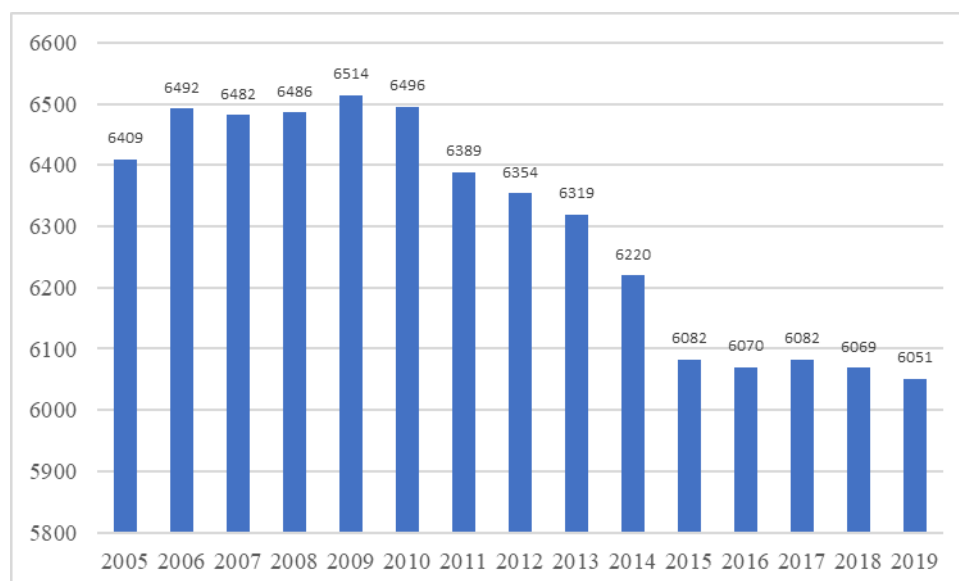
5.1 Demografické ukazatele

V následující kapitole byly zjištěny skutečné hodnoty jednotlivých ukazatelů, které byly zpracovány do tabulek a grafů. Jedná se o celkový počet obyvatel, strukturu obyvatel dle věku a průběh mechanického a přirozeného přírůstku obyvatelstva.

5.1.1 Vývoj počtu obyvatel v Železném Brodě

Analýza počtu obyvatel je sledována v rozmezí let 2005-2019. Vývoj počtu obyvatel je znázorněn v grafu č. 1. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 5.

Graf č. 1 – Počet obyvatel v Železném Brodě v letech 2005-2019

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj počtu obyvatel a základní elementární charakteristiky jsou uvedeny v tabulce č. 3. Z tabulky vyplývá, že počet obyvatel ve městě má sestupnou tendenci. Na počátku sledovaného období byl počet obyvatel 6409, a do roku 2010 vykazuje mírně rostoucí tendenci, po roce 2011 začal pozvolna klesat. Růst obyvatel po roce 2005 navazuje na pozvolný růst, který ve městě začal po roce 2000, kdy se stabilizoval odliv obyvatel po krachu sklářského průmyslu a velkých zaměstnavatelů. Dalším důvodem růstu je natalita silných populačních ročníků ze 70. let a příznivý migrační přírůstek. Úbytek obyvatel po roce 2010 zapříčinila migrace převážně mladých lidí za prací do větších měst, kde je větší uplatnění na trhu práce a taky vyšší platové ohodnocení. V těchto letech bylo nejvíce vystěhovalých a z hlediska úbytku obyvatel patřilo toto období mezi nejhorší. Nejvíce obyvatel bylo v Železném Brodě v roce 2009 a to 6514 obyvatel, nejméně v roce 2019. První absolutní diference udává, jak se zvýšil nebo snížil počet obyvatel během předchozího roku. Bazický index pak udává přírůstek nebo úbytek oproti prvnímu sledovanému roku. Každý rok se snížil v průměru počet obyvatel o 23,8 obyvatele.

Tabulka č. 3 – Základní elementární charakteristiky v letech 2005-2019

Rok	Počet obyvatel	Bazický index	První absolutní diference	Koeficient růstu
2005	6409			
2006	6492	1,013	83	1,013
2007	6482	1,011	-10	0,998
2008	6486	1,012	4	1,001
2009	6514	1,016	28	1,004
2010	6496	1,014	-18	0,997
2011	6389	0,997	-107	0,984
2012	6354	0,991	-35	0,995
2013	6319	0,986	-35	0,994
2014	6220	0,971	-99	0,984
2015	6082	0,949	-138	0,978
2016	6070	0,947	-12	0,998
2017	6082	0,949	12	1,002
2018	6069	0,947	-13	0,998
2019	6051	0,944	-18	0,997
Průměr	6301		-26	0,996

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

5.1.2 Věková struktura obyvatel

Věková struktura obyvatel je výsledkem základních demografických procesů, lze z ní odvodit důležité události, které ovlivnily život v dané populaci. V tabulce č. 4 je uvedena věková struktura obyvatelstva rozdělená do 3 věkových kategorií, dále průměrný věk, index stáří a index hospodářského zatížení.

Tabulka č. 4 – Věková struktura obyvatel v letech 2005-2019

Rok	Věková kategorie						Index stáří	Index hospodářského zatížení
	absolutní počet			relativní počet (v %)				
	0-14	15-65	65 a více	0-14	15-65	65 a více		
2005	845	4 656	908	13,8	72,6	14,2	1,07	1,37
2006	859	4 698	935	13,2	72,4	14,4	1,09	1,38
2007	865	4 662	955	13,3	71,9	14,7	1,1	1,37
2008	856	4 649	981	13,2	71,9	15,1	1,15	1,39
2009	913	4 586	1 015	14,0	70,4	15,6	1,11	1,42
2010	919	4 528	1 049	14,1	69,7	16,1	1,14	1,43
2011	920	4 376	1 093	14,4	68,5	17,1	1,18	1,46
2012	899	4 307	1 148	14,1	67,8	18,1	1,27	1,47
2013	901	4 218	1 200	14,3	66,8	19,0	1,33	1,5
2014	875	4 087	1 258	14,1	65,7	20,2	1,43	1,52
2015	854	3 901	1 327	14,0	64,1	21,8	1,55	1,55
2016	891	3 786	1 393	14,7	62,4	22,9	1,56	1,6
2017	894	3 742	1 446	14,7	61,5	23,8	1,61	1,62
2018	887	3 697	1 485	14,6	60,9	24,5	1,67	1,64
2019	869	3 673	1 509	14,4	60,7	24,9	1,73	1,64
Průměr	833,1	3 646	944,7	14,1	67,2	18,8	1,33	1,49

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V Železném Brodě je nejvíce zastoupena věková kategorie obyvatel v produktivním věku. Toto zastoupení tvoří nejpočetnější složku i na republikové úrovni. Počet obyvatel v produktivním věku se pohybuje v rozmezí mezi 3673-4662 obyvatel, procentuální vyjádření je od 61-72 %. V celém sledovaném období má počet obyvatel v této kategorii klesající tendenci. Důvodem může být stěhování lidí za prací z Železného Brodu do větších měst. Za sledované období klesl počet reprodukční složky obyvatel o 10 %. V roce 2019 byl podíl zastoupení v této kategorii 61 %, v Libereckém kraji to bylo 63,4 %. To

znamená, že ve městě žije o 2,6% obyvatel v produktivním věku méně, než je krajský průměr.

Naproti tomu v předproduktivní skupině je trend spíše rostoucí. Hodnoty se pohybují v rozmezí 845-920 obyvatel. Procentuálně je to mezi 13,2-14,4 %. Za sledované období to znamená nárůst o 1,2 %. V roce 2019 byl podíl zastoupení v této kategorii 14,4 %, v Libereckém kraji to bylo 13,3 %. To znamená že ve městě žije o 1,1 % obyvatel v předproduktivním věku méně, než je krajský průměr. Tato hodnota je ovlivněna nejen počtem narozených dětí, ale i migračním přírůstkem obyvatel. Tento růst by se dal zvýšit větším počtem narozených dětí nebo příchodem mladých rodin s dětmi.

V poproduktivním věku je stále více obyvatel, zde se pohybují počty v rozmezí 908-1509. Procentuální zastoupení je v této kategorii 14,2-24,8 %, za sledované období to znamená nárůst o 10,6 %. Vývoj v poproduktivní kategorii vykazuje rostoucí trend v celém sledovaném období od roku 2007 až do roku 2019. V roce 2019 byl podíl zastoupení v této kategorii 24,8 %, v Libereckém kraji to bylo 20,3 %. To znamená, že ve městě žije o 4,5 % obyvatel v poproduktivním věku více než je krajský průměr. Vyšší počet obyvatel v poproduktivní složce je dáno větší dostupností sociálních služeb. Domy s pečovatelskou službou mají kratší čekací lhůty, než je tomu ve velkých městech. Dále je v Železném Brodě seniorům k dispozici široká nabídka sociálních služeb. Starší lidé mohou preferovat menší město i vzhledem k nižším nájmům.

Z tabulky č. 4 je patrné také zvyšující se průměrný věk v celém sledovaném období. Průměrný věk v roce 2005 byl 40,9, v roce 2019 se zvedl na 44,7. Zvyšující se trend probíhá po celou dobu sledovaného období. Stejný trend ukazuje i index stáří, který se z hodnoty 1,07 v roce 2005 zvýšil na hodnotu 1,73 v roce 2019. Pokud je index stáří větší než hodnota 1, převažuje poproduktivní složka populace nad populací produktivní. Ze zjištěných hodnot je možné odvodit, že populace v Železném Brodě stárne. Trend demografického stárnutí je příznačný pro celou Českou republiku. Pokud by město chtělo kladný vývoj růstu populace, bylo by nutné, aby počet obyvatel v dětské složce převažoval nad počtem lidí ve složce postprodukční. V Železném Brodě, je ovšem tento trend opačný a vzhledem k tomu se z dlouhodobého hlediska bude očekávat pokles populace. Vzhledem k tomu, že se zvyšuje počet obyvatel v poproduktivní složce a klesá počet obyvatel v produktivní složce, zvyšuje se i index hospodářského zatížení. Hodnoty hospodářského zatížení jsou uvedeny v tabulce č. 4.

5.1.3 Obyvatelstvo podle přirozené měny

V tabulce č. 5 jsou uvedeny údaje o počtu živě narozených a zemřelých obyvatel, dále údaje o hrubé míře porodnosti a hrubé míře úmrtnosti a přirozený úbytek. V Železném Brodě se od roku 2005 do roku 2019 narodilo 937 obyvatel a zemřelo 985 obyvatel. Nejvíce narozených dětí bylo v roce 2009 a to 86 dětí, tomu odpovídá také nejvyšší počet obyvatel v Železném Brodě a nejvyšší přirozený přírůstek obyvatel. Hrubá míra porodnosti byla 13,2 %. Nejméně dětí se narodilo v roce 2019 a to 49 dětí. Průměrně se každý rok v Železném Brodě narodí 63 dětí.

Ve sledovaném období zemřelo 985 dětí. Nejmenší počet zemřelých byl v roce 2006 v počtu 56 jedinců, tedy i nejmenší hrubá míra úmrtnosti 8,6 %. Oproti tomu nejvyšší úmrtnost byla v roce 2015 a to v počtu 77 obyvatel, hrubá míra úmrtnosti v roce 2015 dosáhla 12,5 %. Z výpočtů vyplývá, že v Železném Brodě každý rok zemře 65,7 obyvatel. Přirozený přírůstek dosahuje kladných hodnot v letech 2006, 2007, 2009, 2010, 2012 a 2016. V ostatních letech byl přirozený přírůstek záporný. Výsledkem průměru přirozeného přírůstku je na hodnotě -3.

Tabulka č. 5 – Obyvatelstvo podle přirozené měny

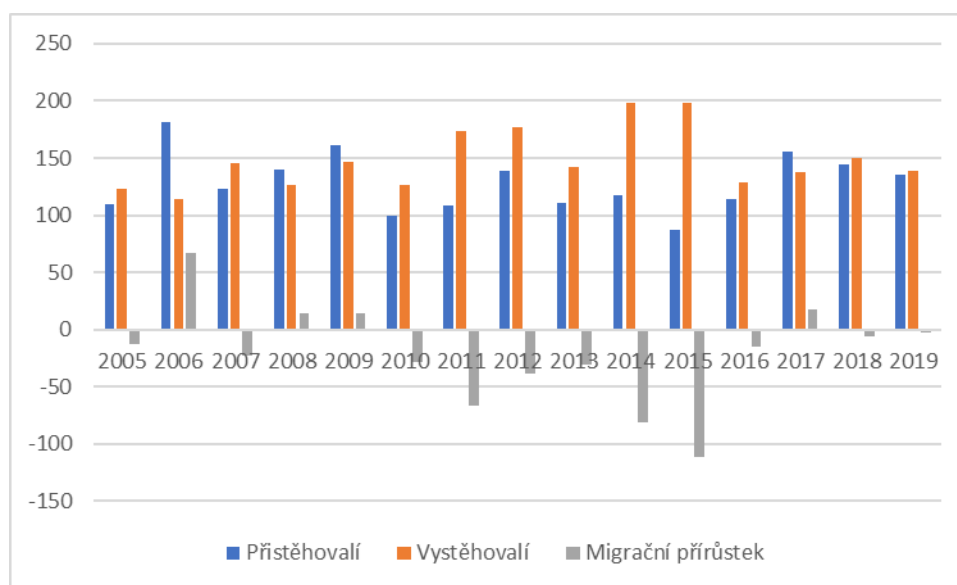
Rok	Počet obyvatel	Živě narození	Hrubá míra porodnosti (%)	Zemřelí	Hrubá míra úmrtnosti (%)	Přirozený přírůstek
2005	6 409	51	7,9	60	9,3	-9
2006	6 492	72	11,1	56	8,6	16
2007	6 482	74	11,4	61	9,4	13
2008	6 486	66	10,1	76	11,7	-10
2009	6 514	86	13,2	72	11	14
2010	6 496	76	11,7	66	10,2	10
2011	6 389	61	9,4	72	11,2	-11
2012	6 354	62	9,7	59	9,2	3
2013	6 319	62	9,8	66	10,4	-4
2014	6 220	46	7,3	64	10,2	-18
2015	6 082	50	8,1	77	12,5	-27
2016	6 070	69	11,34	66	10,8	3
2017	6 082	60	9,8	66	10,8	-6
2018	6 069	53	8,7	60	9,9	-7
2019	6 051	49	7,1	64	10,6	-15
Průměr	6 409	62,5		65,7		-3

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

5.1.4 Obyvatelstvo podle mechanické měny

V grafu č. 2 je znázorněn pohyb obyvatelstva. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 5. Jsou zde údaje o počtu přistěhovalých a vystěhovalých osob a migrační přírůstek. Z grafu vyplývá, v kterých letech byl migrační přírůstek v kladných nebo záporných hodnotách. Ve sledovaném období se z města vystěhovalo celkem 2228 obyvatel a přistěhovalo 1926 obyvatel. To znamená, že v průměru se každý rok vlivem migrační vlny sníží počet obyvatel o 20 osob. Nejvíce osob se do města přistěhovalo v roce 2006, migrační přírůstek dosahoval v tomto roce hodnoty 67. Důvodem zvýšení počtu přistěhovalých osob v tomto roce byla dána zlepšující se ekonomickou situací, kdy se město začalo vzpamatovávat po krachu sklářské společnosti ŽBS, město také zvýšilo počet městských bytů výstavbou nízkoenergetického bytového domu ve Štefaníkově ulici. Nejvíce vystěhovalých bylo zaznamenáno v roce 2015, v tomto roce byl migrační přírůstek -111 obyvatel. Důvodem pro odstěhování z Železného Brodu může být vyšší nabídka pracovních příležitostí ve větších městech a neochota obyvatel za prací dojíždět. Také pestřejší nabídka kulturního nebo sportovních aktivit. Důvodem snížení počtu přistěhovalých může být zavedení sjednocených podmínek v roce 2015. Uchazeč o městský byt musel splnit podmínku 3 roky trvalého pobytu ve městě, nebo 1 rok pracovního poměru u místních zaměstnavatelů (původně 3 roky). Tato skutečnost mohla odradit, nebo znevýhodnit nově příchozí obyvatelé, kteří tuto podmínku nespĺnili.

Graf č. 2 – Migrační přírůstek obyvatel v letech 2005-2019 (počet osob)

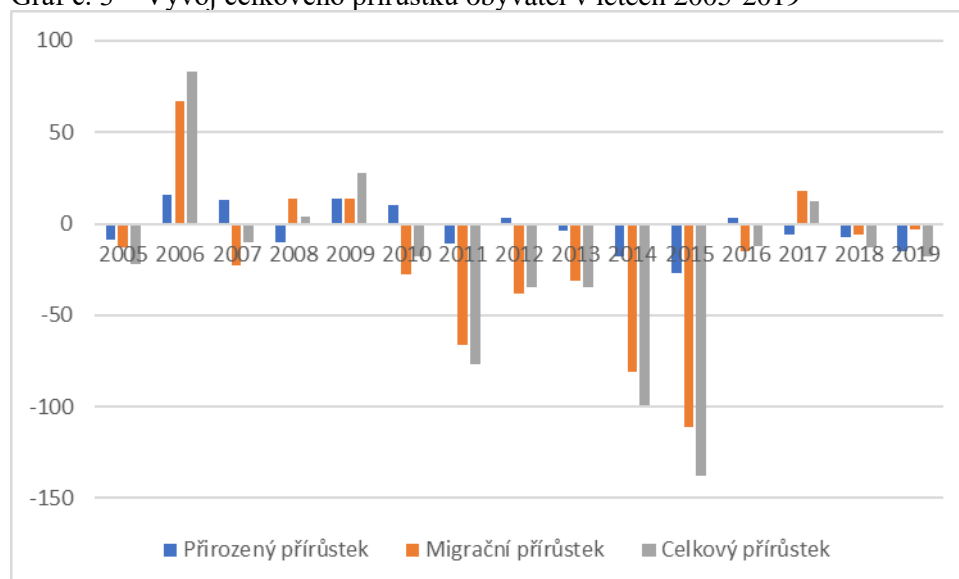

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

5.1.5 Vývoj celkového přírůstku obyvatel

Z grafu č. 3 je znázorněno jakým způsobem se vyvíjel celkový přírůstek obyvatelstva v letech 2006-2019. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 6. Největší přírůstek obyvatel byl zaznamenán v roce 2006, celkový přírůstek byl 83 obyvatel. Celkový úbytek obyvatel se pohybuje i rozmezí -138 až 83. Kladných hodnot dosáhl celkový přírůstek obyvatel v letech 2006, 2008 a 2009. Nejnižší celkový přírůstek byl v roce 2015, kdy se počet obyvatel snížil o 138.

Graf č. 3 – Vývoj celkového přírůstku obyvatel v letech 2005-2019

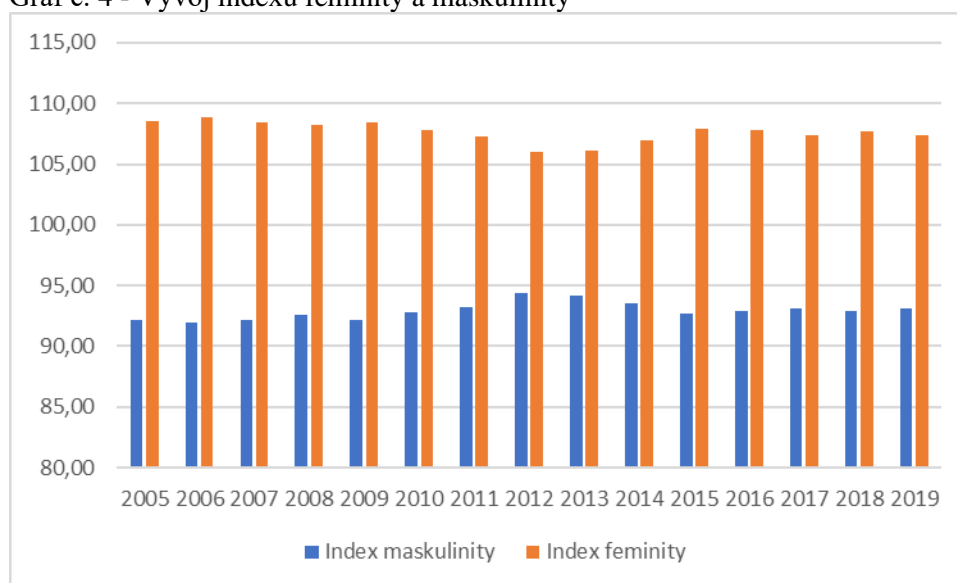

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

5.1.6 Struktura obyvatel podle pohlaví

Struktura obyvatelstva podle pohlaví patří mezi základní demografické struktury stavu obyvatelstva. Ukazatel struktury obyvatel dle pohlaví odvozuje index maskulinity a index feminity. Vývoj indexu feminity a maskulinity je znázorněn v grafu č. 4. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 7.

Graf č. 4 - Vývoj indexu feminity a maskulinity

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V Železném Brodě žilo nejvíce žen v roce 2009 a to 3389 a nejméně v roce 2019 a to 3134 žen. V roce 2010 zde žilo i nejvíce mužů a to 3126 a nejméně v roce 2019 a to 3134 mužů. Od roku 2005 nikdy podíl mužů nedosáhl 50 %. Z grafu č. 4 je patrné, že podíl počtu žen výrazně převyšuje podíl počtu mužů, a to po celou dobu sledovaného období. Z Grafu č. 4 je patrné, že v ORP Železný Brod je více žen než mužů. Nejmenší rozdíl mezi počtem mužů a žen byl v roce 2012 a to o 184 více žen než mužů.

5.2 Hospodaření města

Další část analytické kapitoly diplomové práce je zaměřena na analýzu hospodaření města Železný Brod v letech 2010-2019. Data pro tuto část práce byla čerpána z materiálů poskytnutých Městským úřadem Železný Brod.

Hospodařením územně samosprávných celků se řídí zákonem č 250/200 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rozpočet města se sestavuje dle platné rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí. Jednotlivé položky rozpočtu jsou podrobněji zpracovány a vysvětleny v dalších kapitolách diplomové práce.

Město Železný Brod sestavuje pro každý rok rozpočet. Při jeho sestavování vychází z poznatků a znalostí rozpočtů z předchozích let. Během daného rozpočtového období se s rozpočtem pracuje a vzniká tzv. upravený rozpočet. Skutečné příjmy se poté srovnávají s upraveným rozpočtem. Tabulka s uvedenými příjmy schváleného rozpočtu, upraveného rozpočtu a skutečnými příjmy pro jednotlivé roky je uveden v příloze diplomové práce.

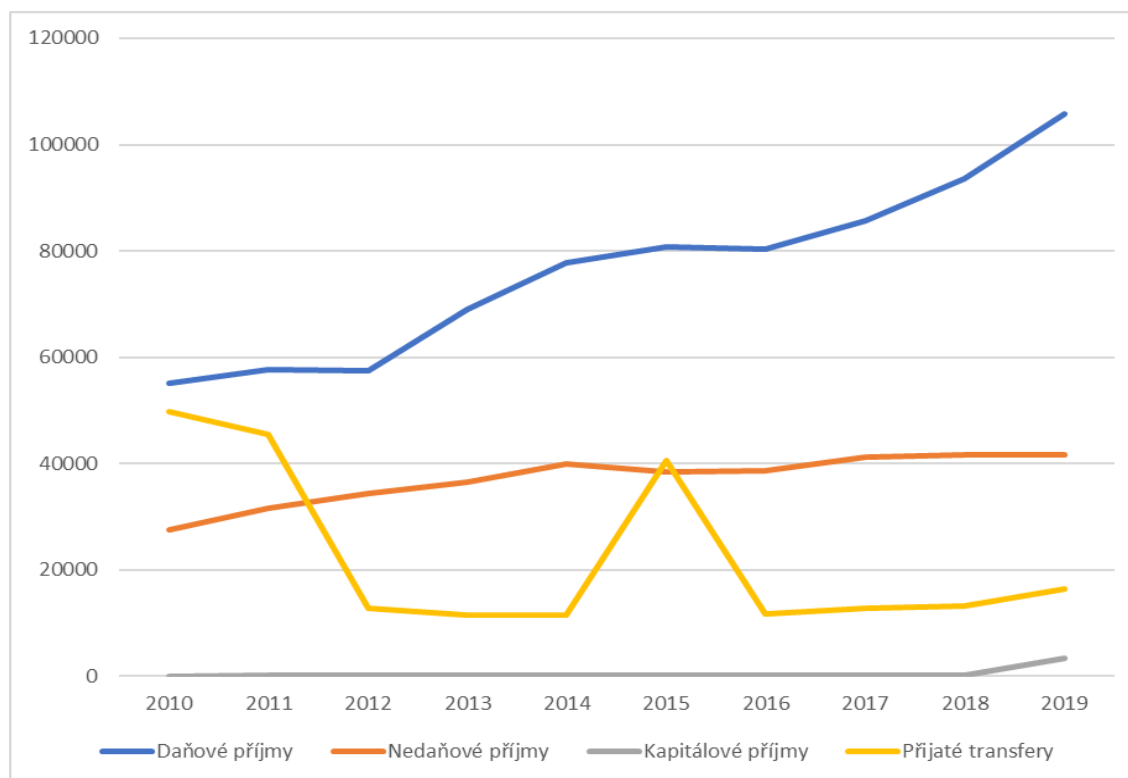
5.2.1 Příjmy rozpočtu

Příjmy města jsou hodnoceny v rozmezí let 2010-2019. Údaje jsou zobrazeny v grafu č. 5. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 8.

Jedná se daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery. Z grafu je patrné, že daňové příjmy se zvyšují každý rok. Zatímco v roce 2010 byla výše daňových příjmů 55,2 mil. Kč, v roce 2019 již daňové příjmy dosahovaly výše 105,7 mil. Kč. Znamená to, že od počátku sledovaného období vzrostly téměř na dvojnásobek. Průměrná výše daňových příjmů ve sledovaném období byla 76,3 mil. Kč. Rostoucí trend začíná po roce 2012, což mělo dva důvody. Jedním z nich byla novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Tato novela mění kritéria k určení procentuální části podílu obcí z celostátního hrubého výnosu daní. Druhým důvodem bylo navýšení základní sazby DPH z 20 % na 21 % a snížení sazby DPH z 15 % na 14 %. Příjem z DPH se ve sledovaném období pohybuje v rozmezí 20 – 43,9 mil. Kč. Daň z příjmu fyzických a právnických osob v rozmezí 18,5 mil. Kč do 40,5 mil. Kč. Město také v rámci daňových příjmů vybírá poplatky z vybraných činností a služeb (likvidace komunálního odpadu, poplatky ze psů a poplatky z veřejného prostranství. Tyto příjmy od roku 2010 vzrostly z počáteční hodnoty 2,25 mil. Kč na hodnotu 4,45 mil. Kč v roce 2019.

Nedaňové příjmy mají také rostoucí tendenci, v roce 2010 dosahovaly 27,7 mil. Kč, v roce 2019 dosahovaly 41,6 mil. Kč. Průměrná výše nedaňových příjmů ve sledovaném období byla 37,1 milionu Kč. Nedaňové příjmy tvoří hlavní zdroj financování města. Nejvyšší nedaňové příjmy města plynou z pronájmu nemovitostí, a také z poskytování služeb a výrobků. Nedaňové příjmy tvoří zhruba 20-25 % z celkových příjmů městského rozpočtu. Růst těchto příjmů je pro město pozitivní, protože tvoří stabilní složku rozpočtu, i když nevykazují tak vysoké hodnoty jako příjmy daňové. Mezi nejvýznamnější nedaňový příjem patří příjmy za pronájem městských bytů a nebytových prostor, jejich výše se pohybuje v rozmezí 20,6 mil. Kč (v roce 2010) a 30,5 mil Kč (V roce 2019).

Graf č. 5 – Příjmy města v letech 2010-2019 (tis. Kč)

Zdroj: rozpočet, vlastní zpracování

Kapitálové příjmy se zvýšily skokově. V roce 2010 kdy bylo přijato 50 tis. Kč se v roce 2011 zvýšil plánovaný příjem na 170 tis. Kč. To znamená skok o 120 000 Kč. V této výši se kapitálové příjmy držely až do roku 2019 kdy se jejich výše zvýšila na 3,4 mil. Kč. Kapitálové příjmy představují jednoznačně nejmenší podíl na celkových příjmech, z průměru činí 482 000 Kč. Tento průměr významně zvyšují kapitálové příjmy z roku 2019. V roce 2019 došlo ke zvýšení kapitálových příjmů prodejem stavebních pozemků Těpešská stráň v hodnotě 2,8 mil. Kč.

Přijaté transfery v roce 2010 dosahovaly 49,7 mil. Kč, v roce 2019 pak pouze 16,5 mil. Kč. Druhá nejvyšší hodnota přijatých transferů byla dosažena v roce 2015, kdy dosahovala 40,57 mil. Kč. Mezi nejvýznamnější transfery se řadí dotace, město je využívá na investice, které by ze svých zdrojů nebylo schopno zrealizovat. Významnou položku v přijatých transferech tvoří dotace ze státního rozpočtu na výkon státní správy a výkon přenesené působnosti. V roce 2019 dosáhla výše dotace 15,7 mil. Kč.

Elementární charakteristiky vývoje celkových příjmů

Za celé sledované období byly vypočteny elementární charakteristiky pro upřesnění vývoje celkových příjmů, tyto hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 6.

Tabulka č. 6 – Elementární charakteristiky vývoje celkových příjmů ve městě (v tis. Kč)

Rok	Celkové příjmy (v tis. Kč)	1.abs. Diferenciace	Tempo růstu (%)	Bazický index
2010	132 512			
2011	135 175	2,66	102	1,02
2012	104 823	-30,35	78	0,79
2013	117 383	12,56	112	0,88
2014	129 444	12,06	110	0,97
2015	159 834	30,39	123	1,20
2016	131 070	-28,76	82	0,99
2017	139 880	8,81	106	1,06
2018	148 452	8,57	106	1,12
2019	167 266	18,81	113	1,26
Průměr	136584,2	3,86	103	

Zdroje: rozpočet, vlastní zpracování

Z celkových příjmů byla vypočtena 1. absolutní diference, která udává, o kolik se meziročně zvýšily nebo snížily příjmy oproti roku předešlému. Pokud je hodnota 1. absolutní diference v kladných číslech, znamená to, že se příjem zvýšil oproti roku předcházejícímu. K největšímu navýšení příjmů došlo v roce 2015, kdy celkové příjmy stouply o 30,29 mil. Kč. Naopak nejhlubšímu meziročnímu poklesu došlo v roce 2012 a to o 30,35 mil. Kč. Následně byl vypočítán koeficient růstu, který byl v průměru 103 %. Z dlouhodobého hlediska mají příjmy rostoucí tendenci, což je nezbytné pro realizaci plánovaných investic.

V roce 2011 bylo přijato velké množství dotací, např. regenerace panelového sídliště Na Vápence ve výši 2,2 mil. Kč, dotace na vodovod Těpešská stráň ve výši 4,8 mil. Kč a další. Důvodem zvýšení příjmů byla také mimořádná splátka půjčky bytového podniku ve výši 1,28 mil. Kč. Díky těmto příjmům byly příjmy vyšší oproti plánovanému rozpočtu o 20,3 mil. Kč. V roce 2014 došlo ke zvýšení příjmů z důvodu prodeje panelového domu na Jiráskově nábřeží čp. 663-774 ve výši 19,9 mil. Kč. Byl zvýšen

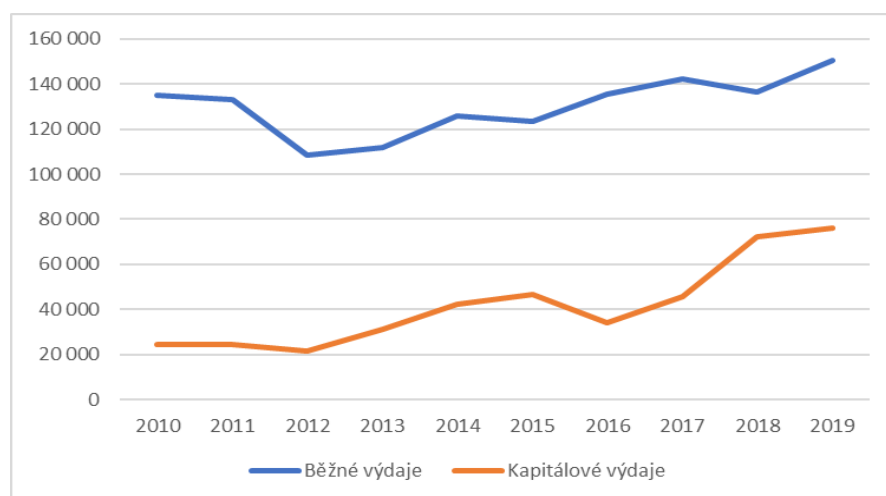
i příjem dotací např. na zateplení ZŠ Pelechovská ve výši 6,3 mil. Kč, byla získána dotace na skleněné městečko ve výši 300 tis. Kč a další. Růst příjmů mezi lety 2014 a 2015 byl ve sledovaném období největší, rozdíl v celkových příjmech byl 30,39 mil. Kč. Tento růst byl způsoben financováním dopravního terminálu. V roce 2014 přišla dotace ve výši 7 mil. Kč z ROP Severovýchod, doplatek ve výši 27,5 mil. Kč přišel až v roce 2015. V roce 2016 došlo k regulaci hazardu a omezení počtu hracích automatů, tím došlo ke snížení příjmů o 1,1 mil. Kč. V roce 2019 byla proplacena dotace ve výši 12,4 mil. Kč na rekonstrukci sociálních bytů v lokalitě Poříč.

5.2.2 Výdaje rozpočtu

Analýza výdajů byla provedena stejně jako analýza příjmů c letech 2010 až 2019. Výdaje města je možné dělit podle několika hledisek, tato práce je zaměřena na ekonomické hledisko, výdaje jsou roztríděny na běžné a kapitálové. Údaje o vývoji běžných a kapitálových výdajích jsou znázorněny v grafu č. 6. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 9.

Běžné výdaje se požívají převážně na každodenní běžný provoz města, nemají investiční charakter a zpravidla se opakují periodicky každý rok. Mezi běžné výdaje patří např. platy zaměstnanců, výdaje na opravu a údržbu, komunální služby a další. Kapitálové výdaje slouží k financování investičních záměrů obce, patří do nich náklady na koupi nemovitostí, novou výstavbu nebo rekonstrukci městského majetku. Výše kapitálových výdajů závisí na plánovaných investicích na daný rok.

Graf č. 6 – Vývoj běžných a kapitálových výdajů v letech 2010-2019 (v tis. Kč)

Zdroje: rozpočet, vlastní zpracování

Každoročně je v rozpočtu zahrnuta částka, která je použita na opravu a údržbu místních komunikací v rozmezí 5,2 mil. Kč (v roce 2010) a 8,4 mil. Kč (v roce 2019). Náklady na kulturu v roce 2019 ve výši 39,4 mil. Kč. Do nákladů na kulturu patří náklady na provoz a údržbu muzea, kina, městské galerie a dalších objektů, dále výdaje za propagaci a kulturní program akcí jako je např. skleněné městečko a další. Dále výdaje na lesní a vodní hospodářství, tělovýchovy a bezpečnosti. Dalším významným výdajem patří výdaje na činnost zastupitelstva a místní správy (provoz a personální výdaje) v roce 2010 dosáhly výdaje na veřejnou správu 19,8 mil. Kč, v roce 2019 pak 35,1 mil. Kč. Významné náklady jsou v rozpočtu také na místní hospodářství, bytové a nebytové hospodářství.

Elementární charakteristiky vývoje celkových výdajů ve městě

Za celé sledované období byly vypočteny elementární charakteristiky pro upřesnění vývoje celkových výdajů. Tyto údaje jsou uvedeny v tabulce č. 7. Z celkových příjmů byla vypočtena 1. absolutní diference, která udává o kolik se meziročně zvýšily nebo snížily výdaje oproti roku předešlému. Z hodnot v tabulce lze vyčíst, že k největšímu nárůstu meziročních výdajů došlo v roce 2014, k nejmenšímu pak v roce 2012. Následně bylo vypočítáno tempo růstu, jehož průměrná hodnota byla 104 %. Tato hodnota vypovídá o tom, že město vynakládá finanční prostředky na realizaci plánovaných investic.

Tabulka č. 7- Elementární charakteristiky vývoje celkových výdajů ve městě (v tis. Kč)

Rok	Celkové výdaje (v tis. Kč)	1. abs. Diference	Tempo růstu (%)	Bazický index
2010	159 142			
2011	157 475	-1 667	99	0,99
2012	130 121	-27 354	83	0,82
2013	143 249	13 128	110	0,90
2014	168 178	24 929	117	1,06
2015	169 818	1 640	101	1,07
2016	169 405	-413	100	1,06
2017	187 722,4	18 317	111	1,18
2018	209 203	21 480,6	111	1,31
2019	226 343,8	17 140,8	108	1,42
Průměr	163 323,9	7 466,8	104	

Zdroj: rozpočet, vlastní zpracování

Výdaje v roce 2012 byly o 10,6 milionů nižší v důvodu nerealizovaných projektů, ve kterých byla plánována spoluúčast. Nebyla realizována rekonstrukce Terminálu, na který bylo v rozpočtu vyhrazeno 6,2 mil. Kč, stejně tak mateřské centrum, na které mělo město přispět částkou 5 mil. Kč. V roce 2012 patřila mezi nejvýznamnější investiční akci výměna všech oken a vstupních dveří v panelových domech č.p. 712, 714, 715 a 717.

V roce 2014 došlo ke zvýšení výdajů kvůli předfinancování akce Terminál, ty byly kryty volnými prostředky na účtu z roku 2013. Z městského rozpočtu bylo financováno 18 mil. Kč. Dalšími významnými výdaji byla oprava sportovní haly ve výši 9 mil. Kč a rekonstrukce sběrného dvora ve výši 5,5 mil. Kč. V roce 2016 byla zahájena sanace budovy Exathermu, město předfinancovalo částkou 15 mil. Kč. Z vlastních prostředků vydalo 5 mil. Kč na zahájená přestavby výměníku na novou knihovnu. V roce 2017 přispělo město částkou 1,5 mil. Kč město přispělo na modernizaci učeben a v roce 2018 částkou 6,7 mil. Kč na bezbariérový přístup a novou elektroinstalaci v ZŠ Pelechovská. V roce 2018 bylo velkým kapitálovým výdajem rekonstrukce sociálních bytů v lokalitě Poříč ve výši 23 mil. Kč. Do zateplení sokolovny město investovalo 10 mil. Kč.

5.2.3 Saldo rozpočtu

Pro město je ideální, pokud při hospodaření dosahuje kladného salda. Znamená to, že příjmy převyšují výdaje. Pokud obec skončí se záporným saldem, chybějící prostředky je nutné získat z přebytků minulých let nebo z úvěrů. Saldo jako takové neudává informaci o tom, zda obec hospodaří dobře nebo ne, důležité ovšem je, aby byl rozpočet dlouhodobě vyrovnaný. Záporné saldo vznikne například v situaci, kdy město uskuteční nákladnou investiční akci. V tabulce č. 8 jsou uvedeny celkové příjmy, celkové výdaje a výsledné saldo hospodaření za jednotlivé roky. Záporné saldo bylo za sledované období dosaženo celkem v pěti letech, a to v roce 2010, 2012, 2014, 2018 a 2019. Schodky byly vyrovnány z rezerv minulých let nebo z úvěru. Schodky rozpočtu jsou často způsobeny díky časové prodlevě od schválení dotace a skutečným přijetím peněžních prostředků na účet města. Největší investiční akce jsou uvedeny v kapitole 5.2.5 „Zrealizované investice města“ včetně jejich popisu. Nejvyšší přebytek finančních prostředků byl zaznamenán v roce 2015.

Tabulka č. 8 – Saldo hospodaření za jednotlivé roky

Rok	Příjmy	Výdaje	Saldo
2010	156 293,6	160 431,3	-4 137,7
2011	155 976,3	147 299,9	8 676,4
2012	119 510,0	121 495,1	-1 985,1
2013	160 336,4	138 146,6	22 189,0
2014	170 723,2	194 779,1	-24 055,9
2015	181 373,4	157 479,9	23 893,5
2016	144 556,3	130 564,4	13 991,9
2017	153 975,6	143 074,9	10 900,8
2018	176 931,3	188 491,9	-11 560,6
2019	193 953,5	213 499,5	-19 546,2

Zdroj: rozpočet, vlastní zpracování

5.2.4 Míra soběstačnosti

Vyjadřuje procentuální podíl, kterým se vlastní příjmy obce podílí na příjmech celkových. Mezi vlastní příjmy řadíme příjmy daňové, nedaňové a kapitálové, do celkových pak příjmy vlastní a přijaté dotace. Z Tabulky č. 9 vyplývá, že město se podílí vysokou měrou na příjmech. V letech 2013, 2014, 2016, 2017, 2018 a 2019 se město podílí z více než 90 %. Průměrně se město podílí 83,5 %. Z výpočtu lze usoudit, že je město soběstačné a má dostatek vlastních prostředků. Vlastní prostředky jsou důležité pro realizaci investičních akcí, ve kterých město žádá o dotaci, obvykle je nutné určitě procento vlastních zdrojů financování. Město veškeré cizí zdroje, které obdrží, jsou ve formě nevratných dotací.

Tabulka č. 9 – Míra soběstačnosti (%)

Rok	Míra soběstačnosti (%)
2010	62,4
2011	66,2
2012	87,9
2013	90,1
2014	91,0
2015	74,6
2016	91,0
2017	90,9
2018	91,0
2019	90,1

Zdroj: rozpočet, vlastní výpočet

5.2.5 Zrealizované investice města

Město ve sledovaném období zrealizovalo velké množství investičních akcí. Z těchto jsou uvedeny níže ty nejzajímavější nebo nejnáročnější za sledované období 2010-2019, které jsou uvedené v tabulce č. 10.

Tabulka č. 10 – Nejvýznamnější investiční akce v letech 2010-2019 (v tis. Kč)

Rok realizace	Investiční akce	Celkové náklady	Dotace	Vlastní zdroje
2011	RPS - Železný Brod, Jiráskovo nábřeží - 1. etapa	3 169	2 209	960
2011-2012	RPS - Železný Brod, Na Vápence - 2. etapa	5 362	3 713 857	1 648
2013-2014	Terminál	47 709	36 448 535	11 261
2013-2014	SENO MŠ Slunečná v Železném Brodě	1 820	1 638	182
2013	Snížení energetické náročnosti objektu MŠ Stavbařů v Železném Brodě	2 899	1 898	210
2014	Zateplení sportovní haly	13 529	1 684	11 844
2014	Snížení energetické náročnosti objektu KD Jirkov	4 026	3 457	384
2018	Chodník Těpeřská	1 259	1 196	62
2018	Chodník Příčná	1 673	1 590	83
2019	Chodník Horecká	1 785	1 696	89
2019	Revitalizace parku Panská zahrada v Železném Brodě	2 691	1 614	1 076
2018	Sanace areálu Exatherm	8 841	7 515	1 326
2018-2020	Knihovna	24 992	3 130	21 861

Zdroj: Závěrečné účty obce, vlastní zpracování

RPS – Regenerace panelového sídliště

Jednalo se o rozsáhlou akci regeneraci panelového sídliště, které v první etapě probíhalo na Jiráskově nábřeží v Železném Brodě. Byla vybudovány odstavné parkovací plochy v lokalitě pěti panelových domů včetně manipulačních ploch a chodníků. Výstavba parkovacích ploch výrazně zlepšila možnosti parkování pro obyvatelé zmíněných panelových domů. Parkovací plochy byly navrženy tak, aby u každého obytného domu byla minimálně jedna parkovací plocha včetně parkovací plochy vyhrazené pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace. Parkovací plochy byly vybudovány na volných nevyužívaných plochách. První etapa začala v roce 2011. Celkové náklady byly 3 169 635 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 2 209 329 Kč. Město investovalo ze svého rozpočtu částku ve výši 960 306 Kč.

(Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/dokumenty/rozvoj-mesta/regenerace-sidliste-jiraskovo-nabrezi.html>)

Regenerace panelového sídliště 2 etapa

Na I. etapu revitalizace panelového sídliště navazovala II. etapa. A to v ulici na Vápence. Jednalo se vybudování parkovacích míst pro obyvatelé panelových domů. II. etapa regenerace panelového sídliště začala v roce 2011 a skončila o rok později. Celkové náklady byly 5 362 230 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 3 713 857 Kč. Město investovalo ze svého rozpočtu částku ve výši 1 648 373 Kč.

Terminál

Město Železný Brod dlouhodobě usilovalo o přesunutí hlavního autobusového nádraží blíže železniční stanici. Cílem bylo vybudovat moderní přestupní terminál a zvýšení nabídky spojů pro cestující. Součástí projektu byla i úprava železniční stanice a přestavba autobusového nádraží na zastávku autobusů. První snaha o tento projekt proběhla v roce 2007, projekt však nevyhovoval z hlediska umístění a byl přepracován. Bylo žádáno 2x o dotaci z Regionálního operačního programu NUTSII, poprvé v roce 2009, které nebylo vyhověno. Podruhé v roce 2012 byla již žádost o dotaci úspěšná. Celkové náklady na realizaci projektu byly 47 709 897 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 36 448 535 Kč. Město investovalo částku 11 261 362 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/terminal-zelezny-brod/uvodni-informace.html>).

Snížení energetické náročnosti objektu MŠ Slunečná v Železném Brodě

První část snižování energetické náročnosti proběhla v roce 2011, kdy byla vyměněna ona. V roce 2013 až 2014 proběhla další část projektu, která spočívala v zateplení objektu a výměny menšího počtu oken. Celkové náklady na realizaci projektu byly 1 820 341 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 1 638 307 Kč. Město investovalo částku 182 034 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/prilezitosti-nabidky/verejne-zakazky/snizeni-energeticke-narocnosti-objektu-ms-slunecna-zeleznem-brode.html>).

Zateplení sportovní haly

Další stavební práce prováděné za účelem úspor energie a snížení energetické náročnosti objektu proběhla na objektu Sportovní haly v ulici Masarykova. Akce spočívala především v zateplení obvodového pláště budovy a výměny výplní otvorů. Dále byl pořízen nový zdroj tepla pro vytápění objektu a nové osvětlení sálu sportovní haly. Rekonstrukce objektu, který byl postavený za první republiky byla nevyhnutelná vzhledem k jeho chátrajícímu stavu. Celkové náklady na realizaci projektu byly 13 529 284 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 1 684 957 Kč. Město investovalo částku 11 844 327 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/prilezitosti-nabidky/verejne-zakazky/zatepleni-sportovni-haly-zeleznem-brode.html>).

Snížení energetické náročnosti objektu KD Jirkov

V roce 2014 probíhala realizace další investiční akce za účelem snížení energetické náročnosti objektu KD Jirkov. Během akce byly zatepleny obvodové stěny a zateplen strop nad suterénem. Byla vyměněna otopná soustava a instalovány dva plynové kondenzační kotle. Celkové náklady na realizaci projektu byly 4 026 431 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 3 457 415 Kč. Město investovalo částku 284 157 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <http://www.verejnyportal.cz/verejne-zakazky/snizeni-energeticke-narocnosti-kulturniho-domu-jirkov/>).

Chodník Těpeřská

V roce 2018 a roce 2019 ve městě probíhaly investiční akce na vybudování chybějících chodníků. Městu po podařilo získat podporu z MAS Achát, dotace dosahovaly do výše až 95 % uznatelných nákladů.

Jako první byl vybudovaný chodník v ulici Těpeřská. Chodník v Těpeřské ulici byl vybudovaný s cílem zabezpečit místním obyvatelům bezpečně se dostat na městskou Polikliniku v ulici Jarní. Celkové náklady na realizaci projektu byly 1 259 309 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 1 196 344 Kč. Město investovalo částku 62 965 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/chodnik-teperska-ulice/>).

Chodník v Příčné

Chodník byl vybudován s cílem zvýšit bezpečnost chodců v místní části Poříč. Vede k budově bývalého internátu, ve kterém je umístěna řada služeb místním obyvatelům (Finanční úřad, Úřad práce, Bytový podnik, kadeřnictví a další). Na akci byl poskytnut příspěvek z Integrovaného operačního programu prostřednictvím výzvy MAS Achát.

Celkové náklady na realizaci projektu byly 1 673 866 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 1 590 173 Kč. Město investovalo částku 83 639 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/chodnik-pricna-ulice/>).

Chodník Horecká

V roce 2019 byl vybudován chodník v ulici Horecká. Chodník vznikl při komunikaci III. třídy a slouží k bezpečnému příchodu k ZŠ Školní. Chodník je v délce 90 metrů a navazuje na již opravené chodníky. Součástí akce bylo vybudování zastávky ve směru od Jirkova a oprava zastávky směrem na Jirkov. Na akci byl poskytnut příspěvek z Integrovaného operačního programu prostřednictvím výzvy MAS Achát.

Celkové náklady na realizaci projektu byly 1 785 423 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 1 696 137 Kč. Město investovalo částku 89 276 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/seznam-akci/chodnik-v-horecke-ulici.html>).

Revitalizace parku v Panské zahradě

Realizace spočívala v kácení a ošetření stromů, instalaci a revizi vazeb, zmlazení keřů, výsadbě keřů a trvalek. Současně byly řešeny stavební úpravy cest a chodníků. Díky

revitalizaci byly vykáceny nevhodně, nebo nebezpečné stromy, namísto nich byly vysázeny stromy s plnohodnotnějším růstem. Celkové náklady na realizaci projektu byly 2 691 594 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 1 614 956 Kč. Město investovalo částku 1 076 638 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/revitalizace-panske-zahrady/>).

Sanace areálu Exatherm

Územní plán vymezil starou ekologickou zátěž v Masarykově ulici, jednalo se o budovu bývalého EXATHERMU. Jednalo se o pozůstatek továrny, ve které se vyráběly rtuťové teploměry. Právě rtuť byla hlavní příčinou kontaminace areálu. Město v roce 2010 areál koupilo a pomocí dotací Operačního programu Životní prostředí sanovalo. Dokončení likvidace nebezpečného materiálu a demolice proběhla v roce 2018. Celkové náklady na realizaci projektu byly 8 841 765 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 7 515 500 Kč. Město investovalo částku 1 326 265 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/exatherm/>).

Nově je v místě původní továrny vybudována dráha pro inline bruslení, workoutové hřiště s cvičebními prvky a odpočinková zóna s lavičkami.

Knihovna

Vzhledem k nevyhovujícímu technickému stavu a lokalizaci původní knihovny se město Železný Brod rozhodlo k vybudování knihovny nové. Projekt byl připravovaný mnoho let dopředu, bohužel došlo k dva roky trvajícím zdržením, kvůli znovu obnovení propadlého stavebního povolení. Výběrové řízení na zhotovitele probíhalo začátkem roku 2018. Výběrové řízení vyhrála firma Brex, spol. s.r.o. Jednalo se o přestavbu zchátralého výměníku, na knihovnu se zázemím a přednáškovým sálem s bezbariérovým přístupem. Bourací práce odstartovaly v srpnu roku 2018, stavební práce budou pokračovat zhruba do podzimu 2019. Projekt je financovaný z 91 % z městského rozpočtu. Celkové náklady na realizaci projektu byly 24 992 660 Kč, na realizaci byla čerpána dotace ve výši 3 130 713 Kč. Město investovalo částku 21 861 947 Kč ze svého rozpočtu (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/turista/kam-za-kulturou/mestska-knihovna/aktuality-z-knihovny/rekonstrukce-vymeniku-novou-knihovnu.html>).

5.2.6 Plánované investiční akce

Greenway Jizera

Projekt Greenway Jizera je dlouhodobý projekt, který spojuje zájmy cyklistů a místních samospráv. Páteřní trasa cyklostezky je tvořena několika na sebe navazujícími úseky. Z Turnova vede cyklostezka upraveným korytem řeky Jizery. Cílem plánování investiční akce je vybudování chybějícího úseku mezi obcí Líšný a Železný Brod a rekonstrukce cyklotrasy v úseku Železný Brod – Podspálov. V současné době je hotová projektová dokumentace a probíhají projednávání vedoucí k její realizaci, včetně řešení složitých majetkových vztahů v území. Vybudování trasy cyklostezky bude (dle rozhodnutí z roku 2016) rozděleno na dva úseky, První úsek bude průjezd městem a ukončením v prostoru bývalé vlečky na levém břehu Jizery. Druhý úsek je projektován a začíná u zmíněné vlečky a končí v Líšném u Infokiosku.

V Železném Brodě při průjezdu po cyklostezce je v plánu upravit prostor za sokolovnou. Aktuálně slouží jako hřiště pro florbal a basketball. Výhledově je v plánu upravit tento prostor tak, aby poskytl odpočinkovou zónu, včetně laviček a stolů, dětského hřiště, a modernizaci sportoviště.

V roce 2011 byla získána dotace vy výš 15 338 Euro, na realizaci mezinárodního projektu "Greenway Jizera - příprava a poznání společné cesty". Cílem projektu byla příprava a koordinace infrastruktury ve městech Železný Brod a Jelenia Gora. V partnerském městě Jelenia Gora byla ve stejném období realizován projekt "Na kole do Čech / Rowerem do Czech - Koncepce rozvoje euroregionálních cyklotras" s cílem posílení česko-polských cyklotras. (Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/dokumenty/rozvoj-mesta/greenway-jizera.html>)

Skautská klubovna

Budova stávající skautské klubovny je v nevyhovujícím stavu. Skauti se v klubovně pravidelně schází a připravují pravidelné programy pro děti různých věkových kategorií. Výstavbou nové skautské klubovny bude vybudován důstojný prostor pro setkávání dětí. Podoba nové skautské knihovny je vidět na obrázku č.2.

Obrázek č. 2 – Studie nové skautské klubovny

Zdroj: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/seznam-akci/skautska-klubovna.html>

Lávka přes Jizeru

Stav lávky přes řeku Jizeru u SVČ Mozaika je dlouhodobě neudržitelný. V roce 2017 byly zpracovány dvě studie, vzhledem k tomu, že se vzhled lávky dotýká řady obyvatel byla vyhlášena anketa, kde obyvatelé mohli hlasovat pro vzhled nové lávky. Celkový počet respondentů byl 436. Na obrázku č. 3 je znázorněna studie vítězné varianty.

Obrázek č. 3 – Vítězná varianta lávky přes Jizeru

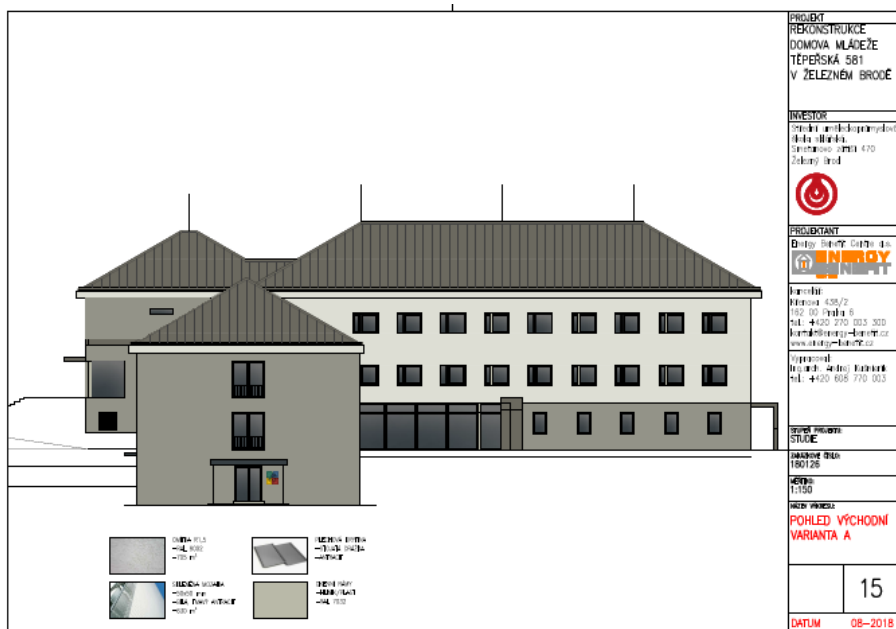
Zdroj: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/lavka-pres-jizeru/>

Základní umělecká škola

Stávající budova ZUŠ je situována v ulici Koberovská. Škola zažívá rozmach v počtu dětí, které jí navštěvují. Původně bylo v budově ZUŠ dětské středisko, které se již odstěhovalo do centra města. V budově jsou problémy s vlhkostí související s podzemními vodami a je celkově v nevyhovujícím stavu. ZUŠ bude přestěhována do objektu Domova

mládeže při střední uměleckoprůmyslové školy sklářské, který je v majetku Libereckého kraje. Dům mládeže současně projde stavebními úpravami, které zvýší komfort ubytování.

Obrázek č. 3 – Objekt budoucí ZUŠ

Zdroj: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/zakladni-umelecka-skola/>

5.3 Analýza dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit jaké jsou silné a slabé stránky města a jaká je celková spokojenost nebo nespokojenost se současným životem ve městě. Pro hodnocení byl sestaven strukturovaný dotazník.

Dotazník obsahuje 27 otázek. Otázky jsou rozdělené na uzavřené otázky, kde respondent může odpovědět pouze z předem připravených odpovědí, dále na otázky s více odpověďmi, kdy bylo možné zadat jednu, nebo více správně a na závěr dotazníku jsou otázky zjišťovací otevřené otázky, které dávají prostor respondentům vyjádřit svůj názor.

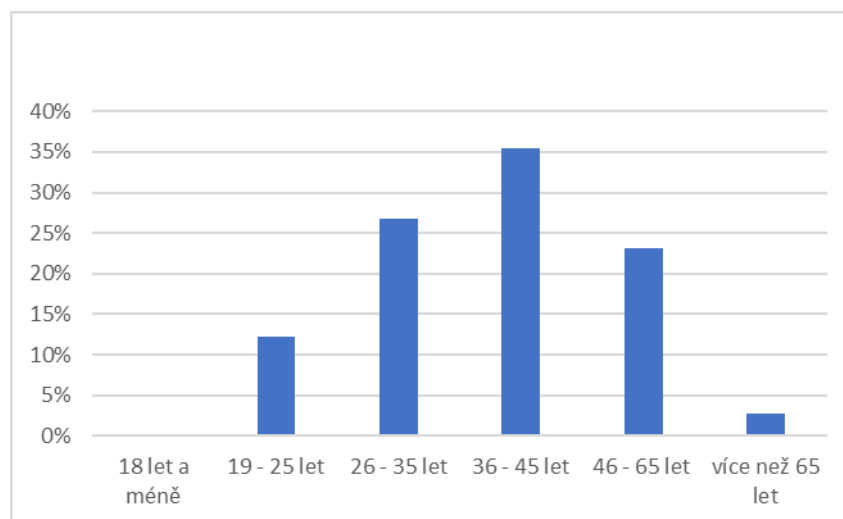
Zaměření otázek bylo na identifikaci respondentů, rozdělení do kategorií podle věku, pohlaví, ekonomické skupiny. Další otázky zjišťují subjektivní hodnocení občanského vybavení, hospodaření obce, podívání informací a zasedání zastupitelstva. Následující otázky cílené na sportovní a kulturní akce konané městem, vzhled města. Poslední dvě otázky nabízí možnost vypsát hlavní přednosti a nedostatky města. Dotazník byl zcela anonymní a dobrovolný. Celé znění je umístěno v příloze práce. Na dotazník odpovědělo celkem 81 respondentů, z toho 71 bylo občany Železného Brodu. Počet obyvatel trvale se

hlásící k pobytu v Železném Brodě byl pro výzkum důležitý. 47 respondentů žijí v Železném Brodě od narození, 33 se do Železného Brodu přistěhovalo.

Charakteristika respondentů dotazníkového šetření

Větší část respondentů tvořily ženy, a to kterých bylo 48 což je 59 %, mužů bylo 34 což je 41 %. V grafu č. 7 je znázorněna věková struktura respondentů. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 10. Všichni respondenti byli starší 18 let. Největší zastoupení měla věková kategorie 36-45 let, což je 35,4 %. Následuje kategorie 26-35 let, což je 26,8 % z celkového počtu. Do kategorie 46-65 let se přihlásilo 23,2 % z celkového počtu. Do Kategorie 19-25 se přihlásilo 12,2 % respondentů a do poslední kategorie 65 let a více pak pouze 2,8 % respondenti.

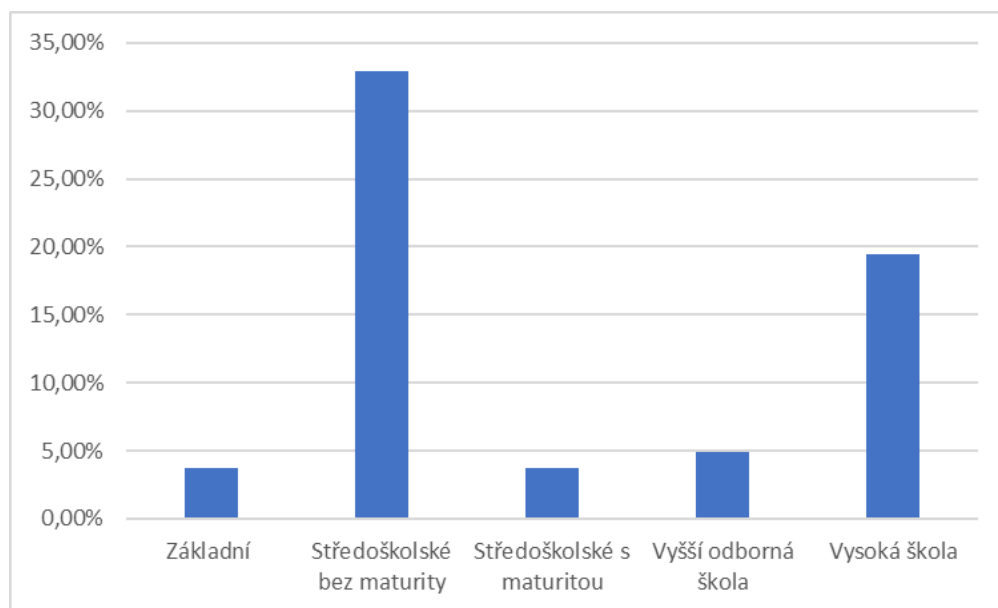
Graf č. 7 – Věková struktura respondentů (v %)

Zdroj: dotazníkové šetření

Z grafu č. 8 je patrné že největší počet dotazovaných má středoškolské vzdělání s maturitou 39 % všech osob, následuje středoškolské vzdělání bez maturity 32,9 %, za nimi jsou vysokoškoláci 19,5 %. Nejméně bylo lidí se základním vzděláním 3,7 % a lidí s vyšším odborným vzděláním 4,9 % osob. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 10.

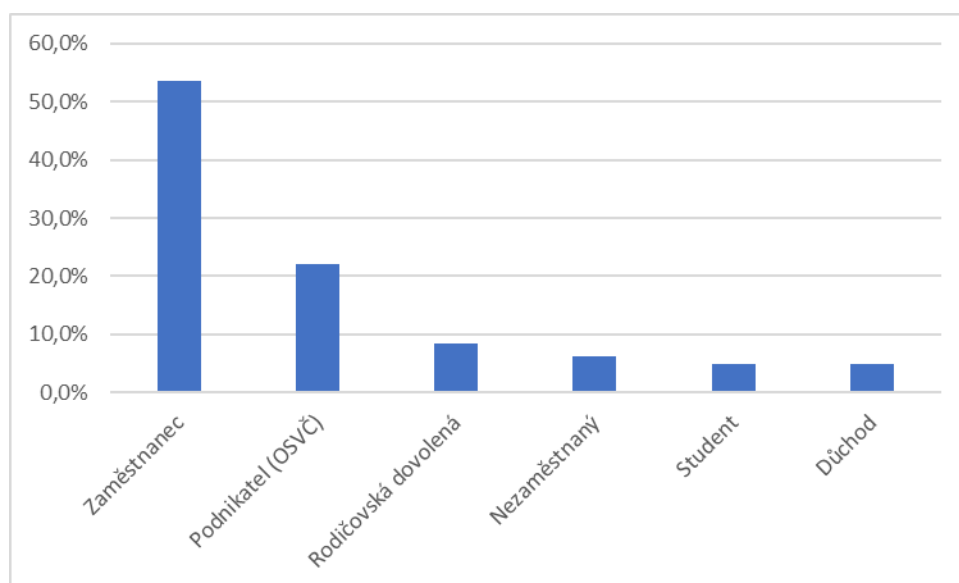
Graf č. 8 – Dosažené vzdělání respondentů (v %)

Zdroj: dotazníkové šetření

Ekonomická aktivita respondentů je znázorněna v grafu č. 9. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 11. Ekonomická aktivita by se dala hodnotit kladně vzhledem k tomu, že více než polovinu respondentů tvořili zaměstnanci 53,7 %, dále podnikatelé 22 %. K další skupině osob na rodičovské dovolené se přihlásilo 8,5 %, nezaměstnaní 6,1 %, Důchodci a studenti měli obě kategorie 4,9 %.

Graf č. 9 – Ekonomická aktivita respondentů (v %)

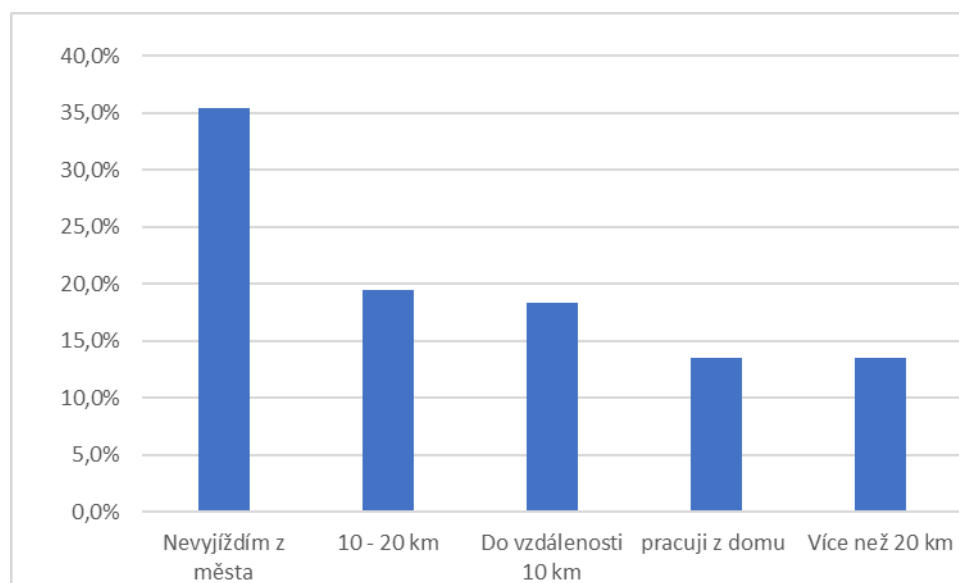

Zdroj: dotazníkové šetření

Hodnocení vzdálenosti zaměstnání a využití dopravních prostředků

Další otázky v dotazníku byly zaměřeny na vzdálenost jízdy do zaměstnání a dopravní prostředek, který pro cestu obyvatelé využívají.

Graf č. 10 – Vzdálenost jízdy do zaměstnání (v %)

Zdroj: dotazníkové šetření

V grafu č. 10 je znázorněna vzdálenost do práce. Podkladové údaje jsou uvedeny v příloze č. 13. Nejvíce respondentů 35,4 % odpovědělo, že pracuje ve městě a tudíž, nemusí vyjíždět za prací. Vzdálenost 10-20 kilometrů uvedlo 19,5 % respondentů a ve vzdálenosti do 10 kilometrů pracuje 18,3 %. Osob pracujících z domova a osob dojíždějících za prací více než 20 kilometrů bylo v obou skupinách 13,5 %.

Pro cestu do práce využívá 50 % dotázaných automobil, 25,6 respondentů uvedlo, že chodí pěšky. Autobus využívá 13,4 % osob a vlak 7,3 %. Kolo k jízdě do práce využívá 3,7 % obyvatel.

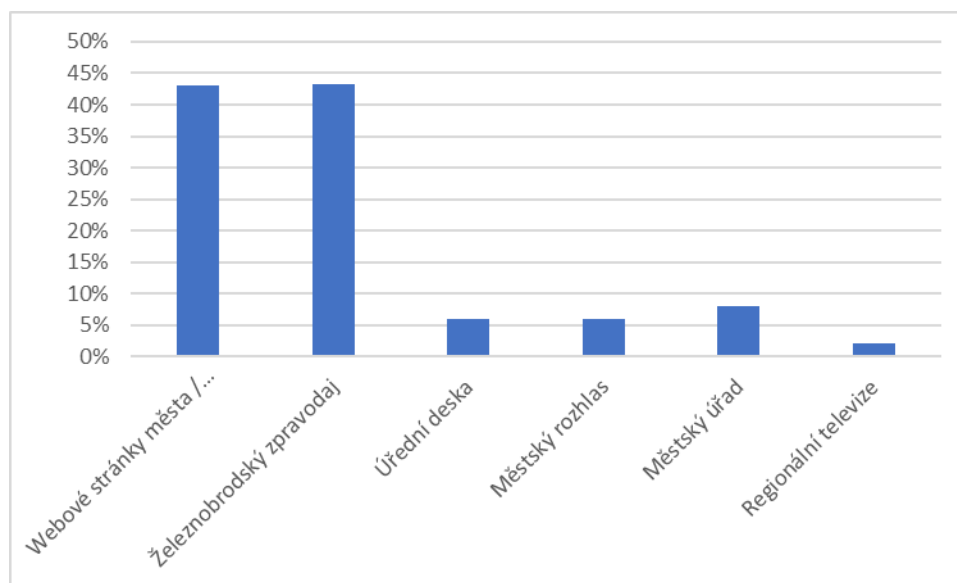
Otázka č. 9 zjišťovala, jestli jsou spoje hromadné dopravy dostačující. Na tuto otázku odpovědělo 43,9 % respondentů že je nevyužívají, 35,4 % obyvatel je spokojeno a 20,7 % obyvatel myslí, že jsou nedostačující. Spojení města s okolím je zajišťováno vlaky, autobusy nebo vlastními prostředky. Autobusové linky zajišťuje ČSAD Liberec,

a.s., BusLine, s.r.o., vlakovou dopravu poskytují České dráhy, a.s. a společnost Ariva vlaky, s.r.o. Zajištění spojů hromadné dopravy do okolních obcí i větších měst je dostatečné, bohužel se nedaří zavést větší intenzitu spojů, která by vyhovovala především obyvatelům pracujícím na směny, nebo vracející se ve večerních hodinách.

Hodnocení získávání informací o dění ve městě a hospodaření města

Z grafu č. 11 vyplývá, jakým způsobem občané získávají informace o dění v Železném Brodě. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 14. V otázce byla možnost zaškrtnout více než 1 odpověď. Převážná většina respondentů 43 % využívá k získání informací webovou stránku www.zeleznybrod.cz, nebo facebookový profil Město Železný Brod. Mezi oblíbené zdroje informací patří železnobrodský zpravodaj, který využívá 43,2 %. Železnobrodský zpravodaj vychází pravidelně každý měsíc a je distribuován do schránek obyvatel Železného Brodu. Na stejné úrovni se umístila úřední deska a městský rozhlas, které využívá 6 % dotázaných. Regionální televizi sledují 2 dotázaní. Regionální televize TV rtm + vysílá pravidelně každý měsíc aktuality z Železného Brodu, ve kterých se mohou občané dozvědět více o realizaci investičních akcí, kulturních a společenských akcích.

Graf č. 11 – Způsob získávání informací o dění v Železném Brodě (v %)

Zdroj: dotazníkové šetření

V otázce č. 11 bylo zjišťováno kolik občanů se účastní zasedání zastupitelstva. Z celkového počtu respondentů se 89 % respondentů o zasedání zastupitelstva nezajímá a ani neúčastňuje, 6,1 % respondentů se občas účastní a 4,9 % se účastní pravidelně.

Otázka č. 12 a 13 zjišťuje, zda se občané zajímají o hospodaření města a jestli si myslí, že město hospodaří s financemi správně. Z uvedených odpovědí vyplývá, že 54,9 % osob se zajímá o hospodaření města a 30,5 % obyvatel myslí, že město hospodaří efektivně. Ovšem 31,7 % dotázaných se domnívá, že by město mohlo hospodařit lépe, 38,7 % dotázaných odpovědělo že neví.

V otázce č. 14 je zjišťována dostupnost potravin a běžných potřeb v rámci obchodní sítě ve městě. Na tuto otázku odpovědělo 56,1 % obyvatel že je dostačující, Jako nedostačující označilo dostupnost potravin a běžných potřeb 36,6 % respondentů a 7,3 % občanů je nevyužívají.

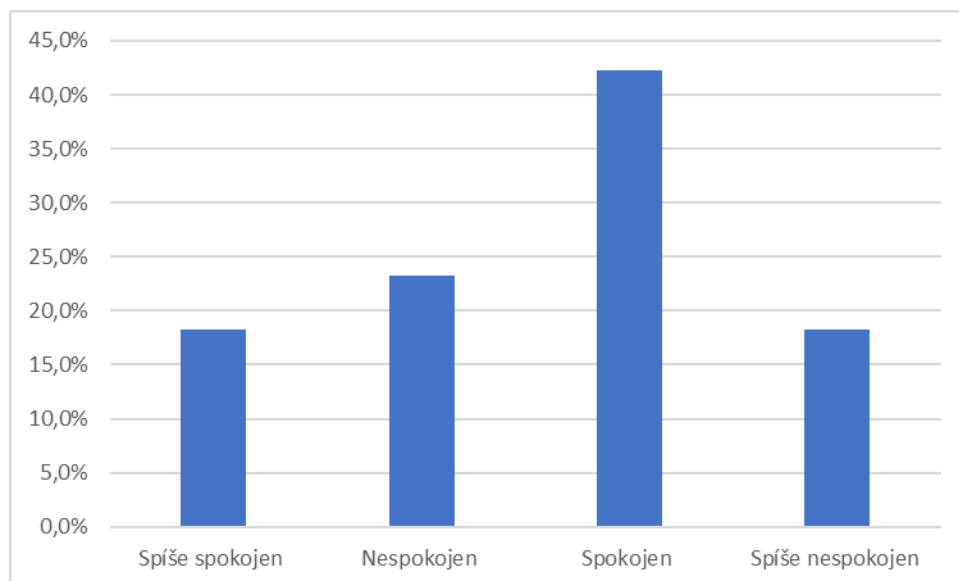
Hodnocení péče o seniory a dostupnosti zdravotní péče

V následujících otázkách byla zjišťována spokojenost s péčí o seniory. Většina respondentů 87,8 % se domnívá, že je ve městě dobře postaráno o seniory. Dále si 64,6 % respondentů myslí, že je ve městě dostupná zdravotní péče.

Hodnocení spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit

Kulturní akce jsou pro spokojený život ve městě velmi důležité, umožňují obyvatelům získat nové zážitky, vědomosti a také zlepšit mezilidské a sousedské vztahy. Z grafu č. 12 vyplývá, že 42,2 % respondentů je spokojeno s nabídkou kulturního využití ve městě. Nespokojeno je 23,2 % obyvatel a neutrální postoj tzn. spíše spokojen nebo spíše nespokojen je 18,3 % u obou kategorií. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 15.

Graf č. 12 – Spokojenost s kulturním vyžitím (v %)

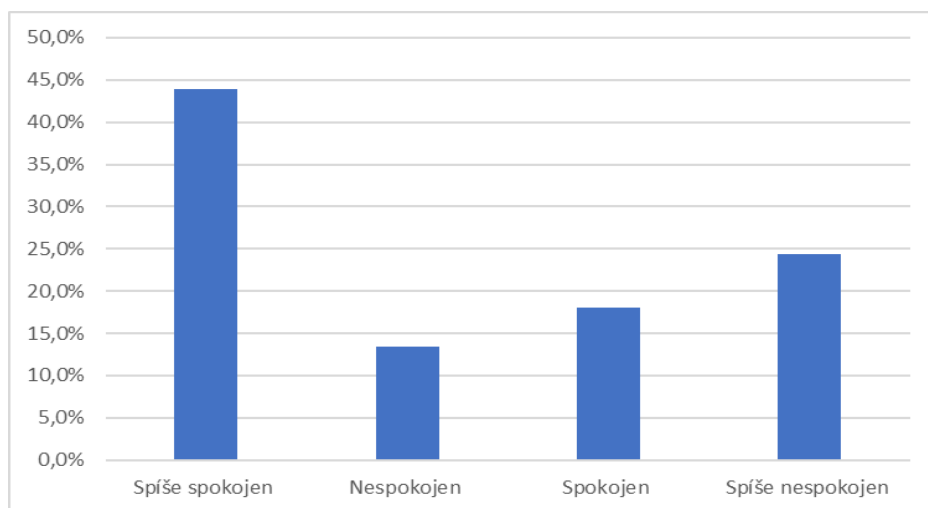
Zdroj: dotazníkové šetření

Ve městě je široká nabídka kulturního vyžití, ať už se jedná o městské kino, divadlo a muzejní prostory. Zde jsou pořádány besedy, divadelní představení, koncerty a jsou zde stálé nebo sezónní expozice. Dále město pořádá velké množství kulturních akcí např. Skleněné městečko, Železnobrodský jarmark, posezení pro dříve narozené určené pro seniory a další.

V grafu č. 13 je znázorněna spokojenost obyvatel s nabídkou sportovního vyžití. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 16. S nabídkou sportovních aktivit je spokojeno 43,0 %, 24,4 % obyvatel je spíše nespokojeno, 18,3 % respondentů je spokojeno a nespokojenost vyjádřilo 13,4 % dotázaných.

Možnosti sportovního využití ve městě poskytuje několik sportovišť. Nachází se zde tenisové kurty, venkovní plavecký bazén, fotbalové hřiště, fitness centrum a několik sportovních organizací, nabízející pestrou škálu sportů. Ve městě je možnost sportovních aktivit pro děti i dospělé, ovšem 31,8 % obyvatel žádné kroužky nevyužívá.

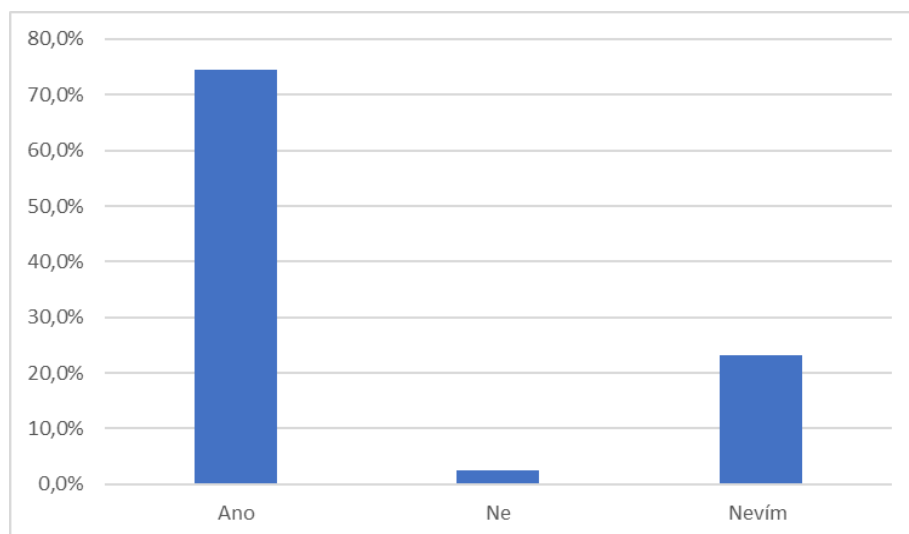
Graf č. 13 – Spokojenost se sportovním vyžitím (v %)

Zdroj: dotazníkové šetření

Spokojenost s dostupností školních zařízení je znázorněna v grafu č. 14. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 17. S dostupností školních zařízení je spokojeno 74,4 % respondentů, 23,2 % respondentů neví a pouze 2,4 % respondentů je nespokojeno. Ve městě jsou tři mateřské školy a dvě základní školy. Střední vzdělávání v Železném Brode nabízí Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská a je zde pobočka Střední školy řemesel a služeb z Jablonce nad Nisou. Dále dětem nabízí výuku ZUŠ Železný brod a umělecké nebo hudebním studijním oboru.

Graf č. 14 – Spokojenost s dostupností školních zařízení (v %)

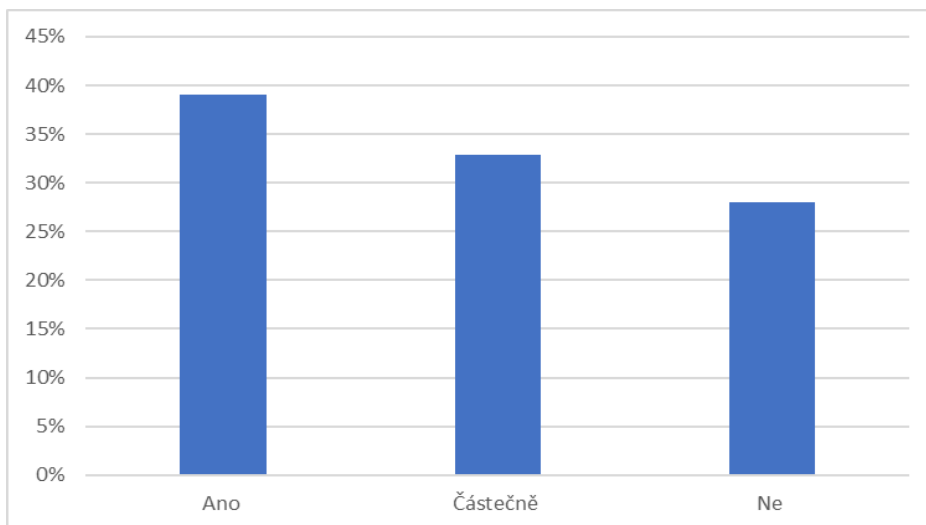
Zdroj: Dotazníkové šetření

V průzkumu byla položena otázka, jaké volnočasové aktivity ve městě vám nejvíce chybí? Nejčastěji respondenti zmiňovali nedokončenou cyklostezku Greenway Jizera, prostor pro zimní bruslení, lepší koupaliště nebo plavecký bazén. Další odpovědi se týkali skate parku, různých dalších sportů a kulturních akcí a akcí pro seniory. Častá odpověď na tuto otázku byla nevíím, nebo nic.

Vztahy mezi lidmi hodnotí 46 dotázaných (56,2 %) jako dobré, jako spíše špatné pak značilo vztahy 15 (18,3 %) respondentů. Velmi dobré pak 13 (15,9 %), špatné 6 (7,3 %) a jako výborné pak 2 (2,4 %) respondentů.

Další otázka v dotazníku se zabývala spokojeností se vzhledem města. Spokojenost se vzhledem města je znázorněna v grafu č. 15. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 18. Zde jsou výsledky poměrně vyrovnané. Se vzhledem je spokojeno 39 % respondentů, částečně je se vzhledem spokojeno 32,9 % respondentů a nespokojeno je 28 % obyvatel.

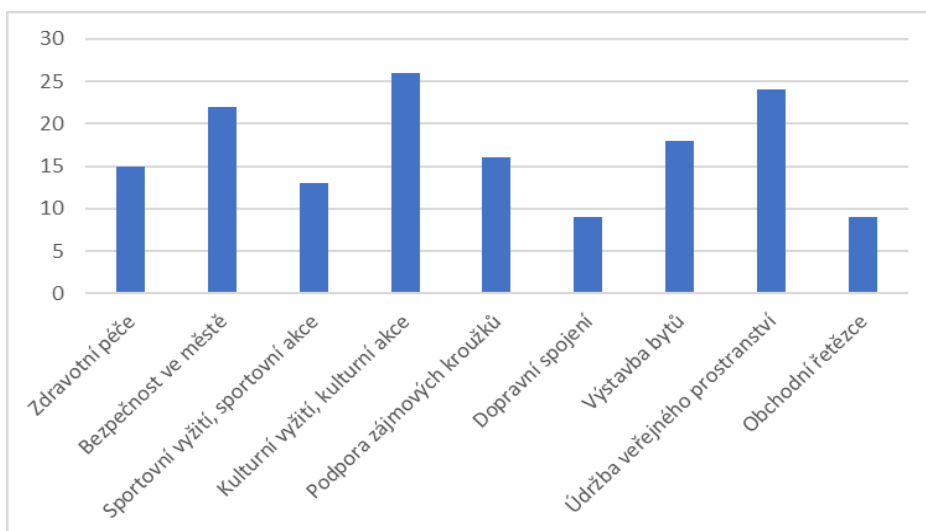
Graf č. 15 – Spokojenost se vzhledem města (v %)

Zdroj: Dotazníkové šetření

Z Grafu č. 16 vyplývá, na co by se mělo město podle obyvatel nejvíc zaměřit. Graf je vytvořen z podkladových údajů v příloze č. 19. Nejvíce odpovědí směřovalo na zlepšení kultury a kulturních akcí 17,1 % odpovědí, dále na údržbu veřejného prostranství 15,8 % odpovědí a 14,5 % odpovědí směřovalo na zvýšení bezpečnosti ve městě. Na dalších pozicích je výstavba nových domů a dostupnost bydlení s 11,8 % odpovědí, podpora zájmových organizací a spolků 10,5 % odpovědí, zdravotní péče 9,9 % odpovědí. Nejmenší zájem byl o sportovní vyžití pouze 8,6 % odpovědí a 5,9 % odpovědí získalo dopravní spojení a obchodní řetězce.

Graf č. 16 – Na co by se mělo nejvíce zaměřit město

Zdroj: Dotazníkové šetření

Přednosti a nedostatky města

V otázce, jaké jsou největší přednosti města, je často zmiňována sklářská historie a akce podporující sklářství v regionu např. Skleněné městečko, také přítomnost střední uměleckoprůmyslové školy sklářské. Jako další přednost města je jeho poloha (dojezd do hor, údolí řeky Jizery, okolní příroda) a také klid. Dále občané oceňují vedení města a historické centrum. Několik odpovědí bylo nevím, nebo nic.

V otázce, jaké jsou největší nedostatky města, bylo nejčastější odpovědí nedostatek pracovních příležitostí. Dále obyvatelé trápí nedokončená část cyklostezky Greenway, zchátralá budova Cristalu na náměstí 3. května, nedostatek obchodů a dostupnost městské bydlení. Dále respondenty trápí problém s čistotou města a problém s bezdomovci (popíjení alkoholu, hluk a odpadky). V dotazníku se objevili i odpovědi nevím, nebo nic.

Město Železný Brod by doporučilo k trvalému bydlení 52,4 % obyvatel.

5.4 Návrhy a doporučení

Na základě analýzy budou provedeny návrhy, opatření a doporučení, které by měli zlepšit kvalitu života v Železném Brodě. Pokud se zaměříme na demografický vývoj zjistíme, že v Železném Brodě nejsou výrazné výkyvy. Nejvyšší počet obyvatel bylo ve městě v roce 2010. Přírůstky a úbytky jsou dány přirozenou a migrační měnou. Od roku 2010 počet obyvatel vzrostl o 184 obyvatel.

Město má oproti okolním městům poměrně vysoký počet městských bytů a to 900 bytů v 70 městských objektech. Byty spravuje Bytový podnik Železný Brod. Město přispívá ze svého rozpočtu každoročně částkou, která je využita na dílčí nebo i větší rekonstrukce. To je také jedním z důvodů pozvolného růstu obyvatel. Mezi významné investice patřila výstavba nízkoenergetického domu v ulici Štefánikova a přestavba kotelny taktéž na byty. Výstavba nových bytů by moderního bydlení by měla přilákat mladé lidi (mladé rodiny), které si prozatím nemohou dovolit vlastní bydlení.

Pro rodiny s malými dětmi je vítaná i nabídka předškolních a školních zařízení, které mají kapacitu pro všechny nejmenší obyvatelé. To je také důvod zvýšení dětí v kategorii obyvatel z roku 2007 kdy ve městě žilo 1667 dětí, v roce 2019 jich bylo 1946. Což je pozitivní vývoj. V Železném Brodě bylo v minulých letech vybudováno velké množství

dětských hřišť, inline bruslařská dráha a dvě workoutová hřiště. Jsou v lokalitách sídliště na Vápence, na Jiráskově nábřeží, nábřeží Obránců Míru, hřiště u Fary a další. Dětská hřiště byla vybudována i v okolních obcích. Tato hřiště tvoří plochy pro aktivní zábavu nejmenších obyvatel města a jejich rodičů. Město by mělo nadále pokračovat ve vytváření ploch pro setkávání lidí s dětmi a dbát na jejich údržbu a dobrý technický stav hřišť již vybudovaných.

V železném Brodě je v plánu vybudovat nízkoprahové centrum pro děti a mládež, zde by se měla provádět osvěta a pomoc dětem užívající návykové látky, dále poskytování pomoci zaměřenou na finanční gramotnost a služby psychoterapeuta pro pomoc v rodině a v mezilidských vztazích. Nízkoprahové centrum by mělo vzniknout v budově bývalé knihovny, která je aktuálně nevyužitá.

Další zjištění z analýzy demografického vývoje je to, že ve městě roste počet obyvatel ve věkové kategorii 65 a více let. Ve městě dva domy s pečovatelskou službou a organizace poskytující sociální služby. Dále město pořádá společenské akce pro seniory, pravidelně město investuje částku 10 000 Kč z rozpočtu na akci s kulturním programem a občerstvením „Posezení pro dříve narozené“. Tato akce je pořádána před vánoci. V roce 2018 se podařilo jí uspořádat dokonce 2x. Dá se předpokládat, že se počet seniorů ve městě bude dále zvyšovat, proto by se město mělo zaměřit na služby a dostupnost pro všechny. Např. zajistit zvýšení kapacity, nebo vybudovat nový domov. Nadále by město mělo přispívat na provoz sociálních služeb. O sociální služby se stará Pečovatelská služba, která je organizační složkou města. Obyvatelé starající se o seniory by jistě ocenili i nabídku odlehčovací služby pro seniory, která ve městě chybí.

Z analýzy hospodaření vyplynulo, že i když bylo některé roky město ve schodku, z dlouhodobého hlediska si vede úsporně a efektivně. Schodek rozpočtu byl způsoben samofinancováním nákladných realizovaných projektů. Schodek rozpočtu se dá vysvětlit i tím, že vyplácená dotace bývá často reálně připsána na účet města v jiném rozpočtovém období, než probíhá realizace akce. Město dlouhodobě usiluje o získávání dotací pro svoje projekty z veřejných rozpočtů nebo soukromých či dotačních subjektů. Z dlouhodobého hlediska je město soběstačné a má dostatek vlastních prostředků. V letech 2013, 2014, 2016, 2017, 2018 a 2019 se město podílí vlastními zdroji z více než 90 %. Průměrně se město podílí 83,5 %. Veškeré cizí zdroje, které město obdrží jsou ve formě nevratných dotací. Město by mělo i nadále získávat finanční granty na plánované projekty, protože by nebylo schopné realizovat všechny akce pouze ze svých prostředků. Je nezbytné sledovat

nové dotační tituly, nebo jiné alternativy. V plánu jsou finančně velmi nákladné akce např. lávka přes řeku Jizeru, dokončení Greenway Jizera nebo přestěhování ZUŠ. Zajištění těchto a dalších menších investic přispěje ke zvýšení kvality života v obci.

Z dotazníkového šetření vyplývají také další doporučení a návrhy pro zvýšení spokojenosti obyvatel města. Z dotazníku vyplývá, že mezi největší problémy města je nedokončený úsek Greenway Jizera. Chybějící úsek z obce Líšný do Železného Brodu je limitující pro výlety převážně rodin s dětmi. Tento úsek se dá obtížně objet, proto mnoho cyklistů volí možnost přejetí tohoto úseku podél silnice I/10, která je ovšem velmi frekventovaná a vzhledem k objemu jak osobní, tak nákladní dopravy pro cyklistiku nevhodná. Jednání o dobudování cyklostezky je předmětem mnoha jednání. Dalším problémem, který trápí obyvatelé města je chátrající budova bývalého hotelu Cristal na náměstí 3. května. V dobách své největší slávy sloužil Cristal jako společenské centrum širokého okolí. Hotel byl vyhlášený jako památka kulturní památka, na svoje další využití bohužel stále čeká. Mezi další problémy vyplynul nedostatek maloobchodní sítě. Kvůli nákupům musí obyvatelé často vyjíždět do sousedních měst. Ve městě se nachází Lidl, Penny Market a Norma, dále několik menších prodejen potravin. Dále jsou prodejny situovány do páteřní ulice Masarykova. Město by do budoucna využilo vybudování obchodního centra.

Lidem ve městě schází také více pracovních příležitostí. Nejčastěji dojíždí za prací do okolních měst jako je Turnov, Jablonec nad Nisou nebo Semily. Lidé nejvíce pro cestu do zaměstnání využívají automobil. V otázce dostupnosti je na tom Železný Brod dobře, vzhledem k silnici I/10 která umožňuje poměrně rychlou přepravu do okolních měst. Autobusovou a vlakovou přepravu využívá také velké množství obyvatel. Počet autobusových linek zajišťují dopravní obslužnost je dostatečný, mnohdy jsou ale dlouhé intervaly. Obvykle jsou dostatečné spoje v ranních hodinách, v četnosti odpoledních a večerních spojů jsou však limity. Lidé z okolních vesnic tak častěji volí raději automobil, protože by se měli problém dostat domů např. z večerní směny.

Naopak jako přednosti města obyvatelé často zmiňují sklářskou historii a přítomnost uměleckoprůmyslové školy sklářské. Dále celkově probíhající akce města, které mají za účel zvýšení zájmu a sklo a bižuterii od místních výrobců. Dále jako velká přednost města je jeho poloha v blízkosti Jizerských hor a Krkonoš a koryto řeky Jizery procházející centrem města kvůli její přírodě a aktivitám, které se k řece vážou.

6 Závěr

V diplomové práci byl za pomoci demografický a finančních ukazatelů hodnocen rozvoj města Železný Brod a jeho perspektivy do budoucna. Perspektivy byly zhodnoceny a navrženy podle zjištěných výsledků. Bylo vytvořeno dotazníkové šetření, které bylo dostupné na facebookovém profilu pro obyvatele.

Železný Brod leží v Libereckém kraji, v ORP Železný Brod v roce 2019 žilo 12192 obyvatel. Skoro polovina (celkem 6052) obyvatel žije přímo v Železném Brodě, ostatní obyvatelé v okolních obcích ORP.

Veškerá data, která byla použita pro analýzu zkoumaných ukazatelů byla čerpána z Českého statistického úřadu, webových stránek města a interních materiálů z úřadu.

Demografický vývoj byl posuzován v časovém horizontu 15 let, od roku 2005 do roku 2019. Na počátku sledovaného období žilo v Železném Brodě 12008 obyvatel a na konci v roce 2019 to bylo 12192 obyvatel. Za celé období přibilo ve městě 184 obyvatel. Od začátku sledovaného období vykazuje křivka růstu pozvolný rostoucí trend až do roku 2010. Důvodem tohoto růstu byla natalita silných ročníků a příznivý migrační přírůstek. Poté nastal mírný pokles až do roku 2015. V roce 2015 opět dochází k navýšení počtu obyvatel a růstu křivky, který pokračuje až do roku 2017 a do roku 2019 nevykazuje významnější výkyv.

Počet obyvatel v produktivní věkové skupině se pohybuje mezi 61-71 %, ovšem počet obyvatel v této kategorii má klesající tendenci. Během sledovaného období klesl počet obyvatel v reprodukční složce o 10 %. Naproti tomu v předproduktivní skupině je trend spíše rostoucí. Procentuálně je to mezi 13,5-16 % což je zvýšení o 2,5 %. Trvale rostoucí trend je ve věkové kategorii 65 a více let. Procentuálně 15-23 %, za sledované období nárůst o 8 %.

Vývoj počtu obyvatel byl sledován také na základě celkového, přirozeného a migračního přírůstku či úbytku. Vývoj přírůstku obyvatel je nepravidelný. Do roku 2010 převyšuje počet přistěhovaných oproti vystěhovaným. Celkový přírůstek byl do roku 2010 kladný. Opět celkový přírůstek je v záporných hodnotách. Výjimku tvoří roky 2015 a 2016 kdy je celkový přírůstek opět v kladných hodnotách.

V analýze finančních ukazatelů Železného Brodu byl rozebrán vývoj příjmů a výdajů, dále bylo hodnoceno saldo rozpočtu, zadlužení a míra soběstačnosti v letech 2010 až 2019.

Byly zde uvedeny nejvýznamnější zrealizované investiční akce a plánované investice města. Za sledované období se příjmy města zvyšovaly každý rok. Zvýšení daňových příjmů v roce 2010 byla 55,2 mil. Kč, v roce 2019 pak dosahovaly výše 105,7 mil. Kč. Znamená to, že od počátku sledovaného období vzrostly téměř na dvojnásobek. Důvodem byla novelizace zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtové určení daní. Druhým důvodem bylo navýšení základní sazby DPH z 20 % na 21 % a snížení sazby DPH z 14 % na 15 %. Nedaňové příjmy mají také rostoucí tendenci, v roce 2010 dosahovaly 27,7 mil. Kč, v roce 2019 dosahovaly 41,6 mil. Kč. Růst nedaňových příjmů je pozitivní, tvoří stabilní složku rozpočtu. Kapitálové příjmy se zvýšily skokově. V roce 2010 kdy bylo přijato 50 000 Kč se v roce 2011 zvýšil plánovaný příjem na 170 000 Kč. V této výši se kapitálové příjmy držely až do roku 2019 kdy se jejich výše zvýšila na 3,4 mil. Kč.

Přijaté transfery v roce 2010 dosahovaly 49,7 mil. Kč, v roce 2019 pak pouze 16,5 mil. Kč. Druhá nejvyšší hodnota přijatých transferů byla dosažena v roce 2015, kdy dosahovala 40,57 mil. Kč. Město využívá přijaté dotace na investice do úpravy komunikací, školských zařízení, kulturního a sportovního prostředí. Saldo rozpočtu dosáhneme po odečtení výdajů od příjmů. Saldo rozpočtu bylo záporné v letech 2010, 2012, 2014, 2018 a 2019. Pokud je záporné saldo je nutné chybějící prostředky získat z přebytků minulých let nebo z úvěru. Schodky rozpočtu jsou často způsobeny díky časové prodlevě od schválení dotace a skutečným přijetím peněžních prostředků na účet města. Důležité je, že je rozpočet města dlouhodobě vyrovnaný. Míra soběstačnosti udává, do jaké míry se město podílí vlastními příjmy na příjmech celkových. Průměrně se město podílí 83,5 %. Z výpočtu lze usoudit, že je město soběstačné a má dostatek vlastních prostředků.

V poslední části diplomové práce jsou uvedeny výsledky z doutníkového šetření. Dotazník byl umístěn na facebookovém profilu města Železný Brod. Dotazník byl zcela anonymní a dobrovolný. V první části dotazníku byly otázky směřující na identifikaci respondentů, věková struktura, ekonomická aktivita, vzdálenost a prostředky na cestu do zaměstnání. Další část dotazníku byla zaměřena na subjektivní hodnocení občanského vybavení, hospodaření obce, dále možnosti kulturního a sportovního vyžití. Dále zde byla možnost vyjádřit slabé a silné stránky města. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 81 respondentů. Mezi největší přednosti města byla často zmiňována sklářská historie a akce na ní navazující např. Skleněné městečko, dále Střední uměleckoprůmyslová škola, poloha města v příznivé dojezdové vzdálenosti do hor a do okolních měst. Mezi nejčastěji zmiňované nedostatky byla nedokončená cyklostezka Greenway, chátrající objekt

bývalého Cristalu, nedostatek obchodní sítě a dostupnost městského bydlení. Obyvatelé se zajímají o dění a hospodaření města, nejčastěji využívají pro získávání informací webové stránky města a facebookový profil, oblíbený je také Železnobrodský zpravodaj. Obyvatelé jsou spokojeni se zdravotní péčí ve městě a také myslí, že je dobře postaráno o seniory. Dobře je hodnocena i dostupnost školních zařízení.

Na základě provedených analýz a výsledků dotazníkového šetření byly na závěr práce formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj Železného Brodu. Město realizovalo v letech 2010 až 2019 mnoho investičních akcí. Další investiční akce jsou v plánu. Pro město by mělo být prioritou zajistit podmínky pro spokojený život mladým rodinám i ostatním obyvatelům a celkově se snažit zvýšit kvalitu života všech obyvatel.

7 Použitá literatura

Literární zdroje

BINEK, J. a kol., *Integrované nástroje rozvoje území: vývoj, současnost, nové impulzy*, Brno: GaREP, spol s.r.o., 2015, ISBN 978-80-905139-7-6.

CÍSAŘOVÁ, E., PAVEL, J., *Průvodce komunálními rozpočty, aneb, jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*, Praha: Transparency International, 2008, ISBN 978-80-87123-06-5.

ČADIL, J., *Regionální ekonomie. Teorie a aplikace*, Praha: C.H.BECK, 2010, ISBN 978-80-7400-191-8.

ČMEJREK, J., KOPŘIVA, R. *Základy veřejné správy*, Praha: ČZU, Provozně ekonomická fakulta, 2015, ISBN 978-80-213-1626-3.

GALVASOVÁ, I. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007, ISBN 80-251-20-9.

HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISCHER, J. *Statistika pro ekonomy*, 8. vyd. Praha: Professional Publishing 2007, ISBN 978-80-86946-43-6.

HRABALOVÁ, S., *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*, 1. vyd, Brno: Masarykova universita v Brně, 2004, ISBN 80-210-3356-8.

HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*, 1.vyd. čtvrtý dotisk. Praha: ČZU, Provozně ekonomická fakulta, 2009, ISBN 978-80-213-1413-9.

KADEŘÁBKOVÁ, J., PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*, Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, ISBN 978-80-7357-910-4.

KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva: Zákon o obcích v komentovaném znění*, Brno: Šabata J., 2006, ISBN 80-7239-193-3.

MARKOVÁ, H. *Finance obcí, měst a krajů*, Praha: Orac, Příručky pro praxi a studium veřejné správy. 2000, ISBN 80-861-9923-1.

NAHODIL, F., *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, ISBN 978-80-7380-536-4.

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*, 1. vyd. Praha: Management Press, 2004, ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. a JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*, 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009, ISBN 978-80-247-2789-9.

ROUBÍČEK, V. *Úvod do demografie*, 1. vyd. Praha: CODEX BOHEMIA, 1997, ISBN 8085963434.

SEDMIHRADSKÁ, L., *Rozpočtový proces obcí*. 1. vyd. Praha: Wolter Kluver, 2015, ISBN 978-80-7478-967-0.

TOCAUER, M., SCHNEIDEROVÁ I., *Rozpočet a rozpočtový proces*, 1. vydání, vyd. Nakladatelství Archa obec účtuje, s.r.o., 2019, ISBN 978-80-905420-8-2.

TOMÁŠKOVÁ, E., *Veřejné Finance*, Brno: Masarykova univerzita, 2006. 115 s. ISBN 80-210-4177-3.

ŽEHROVÁ, J., PFEIFEROVÁ, D. *Finance municipalit*, 2. vyd. Praha: ČZU, Provozně ekonomická fakulta, 2016, ISBN 978-80-213-2024-6.

WOKOUN, R., a kol., *Regionální rozvoj, východiska regionálního rozvoje, regionální politika, strategie a programování*, Praha: LINDE PRAHA, a.s. – Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2008, ISBN 978-80-7201-699-0.

Územní plány a dokumenty

Územní plán města Železný Brod, Praha: SAOUL s.r.o., vedoucí projektant Ing. arch. PLAŠIL J., a kol., 2007.

Územně analytické podklady, Železný Brod: Městský úřad Železný Brod, odbor územního plánování, 2016.

Program rozvoje města Železný Brod na období 2013 – 2021, Železný Brod: Městský úřad Železný Brod, odbor územního plánování, 2013.

Internetové zdroje

Meziobecní spolupráce v ČR, Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce. Ministerstvo vnitra ČR [online],(pdf). 2020 [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: file:///C:/Users/AlesM/AppData/Local/Temp/Meziobecní_spoluprace_v_CR-Priklady_dobre_praxe_a_doporuceni_pro_realizaci_meziobecní_spoluprace-2.pdf.

Ústav územního rozvoje: Místní akční skupina MAS., [online]. 2021, [cit. 2021-02-28].

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Regionální rozvoj. [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj>.

DotaceEU: Programové období 2021-2027. [online]. 2021 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 20.02.2021]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>.

Město pro byznys. [online]. 2021, [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.mestoprobyznys.cz/>.

Mapy.cz. [online]. 2021, [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://mapy.cz/planovani-trasy>.

Demografie. [online]. 2014 [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_rozvodukazatele

Skleněné městečko - Město Železný Brod. [online]. 2017, [cit. 2021-01-14]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/turista/pamatky-zajimavosti/sklenene-mestecko/>.

Spolky - Město Železný Brod. [online]. 2017, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/kultura-sport-spolky/spolky/>.

Euro region Nisa. [online]. 2017, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <http://www.ern.cz/index.php?D=245>.

Sdružení Český ráj - Český ráj. *Český ráj* [online]. 1992, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.cesky-raj.info/cs/kontakty/sdruzeni-cesky-raj/>.

Svaz měst a obcí České republiky. [online]. 1995 – 2021, [cit. 2021-02-15] Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/o-nas>.

MAS Achát. MAS Achát - Aktuality [online]. 2011 – 2017, [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <http://www.mas-achat.cz/>.

Výletníci na Jablonecku budou mít nový cíl. U Koberov bude moderní rozhledna - Jablonecký deník. [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: https://jablonecky.denik.cz/zpravy_region/denik-na-navsteve-koberovy-rozhledna-20210127.html

Regenerace sídliště Jiráskovo nábřeží - Město Železný Brod. [online]. 2017 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/dokumenty/rozvoj-mesta/regenerace-sidliste-jiraskovo-nabrezi.html>.

Terminál Železný Brod - Město Železný Brod. [online]. 2017 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/terminal-zelezny-brod/uvodni-informace.html>.

Snížení energetické náročnosti objektu MŠ Slunečná v Železném Brodě - Město Železný Brod. [online]. 2017 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/prilezitosti-nabidky/verejne-zakazky/snizeni-energeticke-narocnosti-objektu-ms-slunecna-zeleznem-brode.html>.

Zateplení sportovní haly v Železném Brodě - Město Železný Brod. [online]. 2017 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/prilezitosti-nabidky/verejne-zakazky/zatepleni-sportovni-haly-zeleznem-brode.html>.

Snížení energetické náročnosti Kulturního domu Jirkov - detail zakázky - Veřejné zakázky. [online]. 2021, [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <http://www.verejnyportal.cz/verejne-zakazky/snizeni-energeticke-narocnosti-kulturniho-domu-jirkov/>.

Chodník Těpeřská ulice - Město Železný Brod. [online]. 2017, [cit. 2021-03-9]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/chodnik-teperska-ulice/>.

Chodník Příčná ulice – Město Železný Brod. [online]. 2019, [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/chodnik-pricna-ulice/>.

Chodník v Horecké ulici - Město Železný Brod. [online]. 2019, [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/seznam-akci/chodnik-v-horecke-ulici.html>.

Revitalizace Panské zahrady - Město Železný Brod. [online]. 2019, [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/revitalizace-panske-zahrady/>.

Exatherm – Město Železný Brod. [online]. 2019, [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: (<https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/exatherm/>) .

Rekonstrukce výměníku na novou knihovnu - Město Železný Brod. [online]. 2020 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/turista/kam-za-kulturou/mestska-knihovna/aktuality-z-knihovny/rekonstrukce-vymeniku-novou-knihovnu.html>

Greenway Jizera - Město Železný Brod. [online]. 2018 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/dokumenty/rozvoj-mesta/greenway-jizera.html>.

Skautská klubovna - Město Železný Brod. [online]. 2019 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/seznam-akci/skautska-klubovna.html>.

Lávka přes Jizeru - Město Železný Brod. [online]. 2017 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/lavka-pres-jizeru/>.

Základní umělecká škola - Město Železný Brod. [online]. 2017 [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/rozvoj-mesta/zakladni-umelecka-skola/>.

Domy s pečovatelskou službou - Město Železný Brod. 2017 [cit. 2021-01-1]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/obcan/organizace-mesta/pecovatelska-sluzba/prostredi-podminky-pro-poskytovani-sluzeb.html>.

Zákony

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

8 Seznam Tabulek

Tabulka č. 1 - Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel

Tabulka č. 2 – Druhy a hlediska třídění

Tabulka č. 3 – Základní elementární charakteristiky v letech 2005-2019

Tabulka č. 4 – Věková struktura obyvatel v letech 2005-2019

Tabulka č. 4 – Věková struktura obyvatel v letech 2005-2019

Tabulka č. 5 – Obyvatelstvo podle přirozené měny

Tabulka č. 6 – Elementární charakteristiky vývoje celkových příjmů ve městě (v tis. Kč)

Tabulka č. 7 - Elementární charakteristiky vývoje celkových výdajů ve městě (v tis. Kč)

Tabulka č. 8 – Saldo hospodaření za jednotlivé roky

Tabulka č. 9 – Míra soběstačnosti (%)

Tabulka č. 10 – Nejvýznamnější investiční akce v letech 2010-2019

9 Seznam grafů

Graf č. 1 – Počet obyvatel v Železném Brodě v letech 2005-2019

Graf č. 2 – Migrační přírůstek obyvatel v letech 2005-2019 (počet osob)

Graf č. 3 – Vývoj celkového přírůstku v letech 2005-2019

Graf č. 4 - Vývoj indexu feminity a maskulinity

Graf č. 5 – Příjmy města v letech 2010-2019

Graf č. 6 – Vývoj běžných a kapitálových výdajů v letech 2010-2019 (v tis. Kč)

Graf č. 7 – Věková struktura respondentů

Graf č. 8 – Dosažené vzdělání respondentů

Graf č. 9 – Ekonomická aktivita respondentů

Graf č. 10 – Vzdálenost jízdy do zaměstnání

Graf č. 11 – Způsob získávání informací o dění v Železném Brodě

Graf č. 12 – Spokojenost s kulturním vyžitím

Graf č. 13 – Spokojenost se sportovním vyžitím

Graf č. 14 – Spokojenost s dostupností školních zařízení

Graf č. 15 – Spokojenost se vzhledem města

Graf č. 16 – Na co by se mělo nejvíce zaměřit město

10 Schémata

Schéma č. 1 Struktura veřejné správy v ČR

Schéma č. 2 Příjmy veřejného rozpočtu

11 Obrázky

Obrázek č. 1 – Vymezení katastrálního území města Železný Brod

Obrázek č. 2 – Studie nové skautské klubovny

Obrázek č. 3 – Vítězná varianta lávky přes Jizeru

Obrázek č. 4 – Objekt budoucí ZUŠ

12 Přílohy

Příloha č. 1 - náměstí 3. května

Příloha č. 2 – Budova zrekonstruované knihovny

Příloha č. 3 – Budova bývalého hotelu Cristal

Příloha č. 4 – Kostelík Na Poušti

Příloha č. 5 – Mechanická měna v období let 2005-2019.

Příloha č. 6 - Vývoj celkového přírůstku v letech 2005-2019

Příloha č. 7 – Index maskulinity a index feminity

Příloha č. 8 – Příjmy v letech 2010-2019 (v tis. Kč)

Příloha č. 9 – Výdaje v letech 2010-2019 (v tis. Kč)

Příloha č. 10 - Respondenti podle věkové kategorie

Příloha č. 11 – Dosažené vzdělání respondentů

Příloha č. 12 – Ekonomická aktivita respondentů

Příloha č. 13 – Vzdálenost jízdy do zaměstnání

- Příloha č. 14 – Zdroj získávání informací o městě
Příloha č. 15 – Spokojenost s nabídkou kulturního vyžití
Příloha č. 16 – Spokojenost s nabídkou sportovního vyžití
Příloha č. 17 - Spokojenost s nabídkou školních zařízení
Příloha č. 18 - Spokojenost se vzhledem města
Příloha č. 19 – Budoucí zaměření města v oblastech
Příloha č. 23 – Dotazníkové šetření

Příloha č. 1 - náměstí 3. května

Zdroj: <http://www.cyklotoulky.cz/cyklotoulky/liberecky-kraj/zelezny-brod>

Příloha č. 2 – Budova zrekonstruované knihovny

Zdroj: <https://stavbaroku.lk/historie-projekt/mestska-knihovna-zelezny-brod/2020>

Příloha č. 3 – Budova bývalého hotelu Cristal

Zdroj: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Hotel_Cristal_\(%C5%BDelezn%C3%BD_Brod\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Hotel_Cristal_(%C5%BDelezn%C3%BD_Brod))

Příloha č. 4 – Kostelík Na Poušti

Zdroj: <https://www.cokolivokoli.cz/stitek/zelezny-brod/>

Příloha č. 5 – Mechanická měna v období let 2005-2019

Rok	Počet obyvatel	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Migrační přírůstek
2005	6409	110	123	-13
2006	6 492	181	114	67
2007	6 482	123	146	-23
2008	6 486	140	126	14
2009	6 514	161	147	14
2010	6 496	99	127	-28
2011	6 389	108	174	-66
2012	6 354	139	177	-38
2013	6 319	111	142	-31
2014	6 220	117	198	-81
2015	6 082	87	198	-111
2016	6 070	114	129	-15
2017	6 082	156	138	18
2018	6 069	144	150	-6
2019	6 051	136	139	-3
Průměr	6409	128,4	148,5	-20,1
Celkem		1926	2228	

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha č. 6 - Vývoj celkového přírůstku v letech 2005-2019

Rok	Přirozený přírůstek	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek
2005	-9	-13	-22
2006	16	67	83
2007	13	-23	-10
2008	-10	14	4
2009	14	14	28
2010	10	-28	-18
2011	-11	-66	-77
2012	3	-38	-35
2013	-4	-31	-35
2014	-18	-81	-99
2015	-27	-111	-138
2016	3	-15	-12
2017	-6	18	12
2018	-7	-6	-13
2019	-15	-3	-18
Průměr	-3,2	-20,1	-23,3

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha č. 7 – Index maskulinity a index feminity

Rok	Muži (počet)	Ženy (počet)	Index maskulinity	Index feminity
2005	3 073	3 336	92,11	108,55
2006	3 109	3 383	91,90	108,81
2007	3 110	3 372	92,20	108,42
2008	3 118	3 368	92,57	108,22
2009	3 125	3 389	92,21	108,44
2010	3 126	3 370	92,75	107,80
2011	3 083	3 306	93,25	107,23
2012	3 085	3 269	94,37	105,96
2013	3 065	3 254	94,19	106,16
2014	3 006	3 214	93,52	106,91
2015	2 926	3 156	92,71	107,86
2016	2 921	3 149	92,87	107,80
2017	2 932	3 150	93,07	107,43
2018	2 922	3 147	92,85	107,70
2019	2 917	3 134	93,07	107,43

Zdroj: ČSÚ – vlastní zpracování

Příloha č. 8 – Příjmy v letech 2010-2019 (v tis. Kč)

Rok	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Přijaté transfery
2010	55 205 000	27 489 000	50 000	49 768 000
2011	57 753 000	31 648 000	170 000	45 604 000
2012	57 502 000	34 357 000	170 000	12 794 500
2013	69 025 000	36 626 000	170 000	11 562 200
2014	77 766 000	39 902 000	170 000	11 606 500
2015	80 710 000	38 378 000	170 000	40 576 200
2016	80 416 000	38 742 000	170 000	11 742 100
2017	85 683 000	41 325 000	170 000	12 702 400
2018	93 497 000	41 569 700	170 000	13 215 300
2019	105 715 000	41 597 000	3 410 000	16 544 800
Průměr	76 327 200	37 163 370	482 000	22 611 600

Zdroj: rozpočet – vlastní zpracování

Příloha č. 9 – Výdaje v letech 2010-2019 (v tis. Kč)

Rok	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	Celkové výdaje
2010	134 894	24 248	159 142
2011	133 200	24 275	157 475
2012	108 445	21 676	130 121
2013	112 025	31 224	143 249
2014	125 790	42 388	168 178
2015	123 238	46 580	169 818
2016	135 436	33 969	169 405
2017	142 242,4	45 480	187 722,4
2018	136 764	72 439	209 203
2019	150 466,8	75 877	226 343,8
Průměr	130 250,1	41 815,6	172 065,7

Zdroj: schválené rozpočty – vlastní zpracování

Příloha č. 10 - Respondenti podle věkové kategorie

Věk	18 a méně	19-25	26-35	36-46	46-65	více než 65
Počet respondentů	0	10	22	29	19	2

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 11 – Dosažené vzdělání respondentů

Vzdělání	Základní	Středoškolské bez maturity	Středoškolské s maturitou	Vyšší odborná škola	Vysoká škola
Počet respondentů	3	27	32	4	16

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 12 – Ekonomická aktivita respondentů

Ekonomická aktivita	Zaměstnanec	Podnikatel (OSVČ)	Rodičovská dovolená	Nezaměstnaný	Student	Důchodce
Počet respondentů	44	18	7	5	4	4

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 13 – Vzdálenost jízdy do zaměstnání

Vzdálenost	Nevyjždím z města	10-20 km	Do 10 km	Pracuji z domova	Více než 20 km
Počet respondentů	29	16	15	11	11

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 14 – Zdroj získávání informací o městě

Zdroj informací	Webové stránky/facebook	Železnobrod. Zpravodaj	Úřední deska	Rozhlas	Městský úřad	Region. Televize
Počet respondentů	64	49	9	9	9	2

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 15 – Spokojenost s nabídkou kulturního vyžití

Spokojenost s kulturním vyžitím	Spíš spokojen	Nespokojen	Spokojen	Spíše nespokojen
Počet respondentů	15	19	33	15

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 16 – Spokojenost s nabídkou sportovního vyžití

Spokojenost se sportovním vyžitím	Spíš spokojen	Nespokojen	Spokojen	Spíše nespokojen
Počet respondentů	36	11	15	20

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 17 - Spokojenost s nabídkou školních zařízení

Spokojenost s nabídkou školních zařízení	Ano	Ne	Nevím
Počet respondentů	61	2	19

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 18 - Spokojenost se vzhledem města

Spokojenost se vzhledem města	Ano	Ne	Částečně
Počet respondentů	32	23	27

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 19 – Budoucí zaměření města v oblastech

Budoucí zaměření města	Počet respondentů
Zdravotní péče	15
Bezpečnost ve městě	22
Sportovní vyžití, sportovní akce	13
Kulturní vyžití, kulturní akce	26
Podpora zájmových kroužků	16
Dopravní spojení	9
Výstavba bytů	18
Údržba veřejného prostranství	24
Obchodní řetězce	9

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 23 – Dotazníkové šetření

1. Jste občanem Železného Brodu?

Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne

2. Jaké je Vaše pohlaví?

Vyberte jednu odpověď

- Muž
- Žena

3. Do jaké věkové kategorie patříte?

Vyberte jednu odpověď

- 18 nebo méně
- 19-25
- 26-35
- 36-45

- 46-65
- více než 65

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
Vyberte jednu odpověď

- Základní
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- vyšší odborná škola
- Vysoká škola

5. Do jaké skupiny dle ekonomické aktivity se řadíte?
Vyberte jednu odpověď

- Student
- Zaměstnanec
- Nezaměstnaný
- Podnikatel (OSVČ)
- Rodičovská dovolená
- Důchod

6. Jak jste se stal/stala občanem Železného Brodu?
Vyberte jednu odpověď

- Žiju zde od narození
- Přistěhoval/la jsem se sem

7. Jak daleko dojíždíte za prací a nebo do zaměstnání?
Vyberte jednu odpověď

- Pracuji z domu
- Nevyjíždím z města
- Do vzdálenosti 10 km
- 10 - 20 km
- Více než 20 km

8. Jaký dopravní prostředek používáte nejčastěji pro cestu do práce nebo zaměstnání?
Vyberte jednu odpověď

- Automobil
- Autobus
- Vlák
- Kolo
- Chodím pěšky

9. Jsou podle Vás spoje hromadné dopravy dostačující?
Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne
- Nevyužívám je

10. Jakým způsobem získáváte informace o dění ve městě?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

- Na městském úřadě
- Úřední deska
- Webové stránky města / Facebook
- Městský rozhlas
- Regionální televize
- Železnobrodský zpravodaj
- Jiná... (vypište)

11. Účastníte se zasedání zastupitelstva města?

Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne
- Občas

12. Zajímáte se o hospodaření města?

Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne

13. Myslíte si, že město správně hospodáří s financemi?

Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne
- Nevím

14. Považujete dostupnost potravin a běžných potřeb v rámci obchodní sítě ve městě za:

Vyberte jednu odpověď

- Dostačující
- Nedostačující
- Nevím, nevyžívám

15. Myslíte, že je dobře postaráno o seniory ve městě?

Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne

16. Jste spokojen/á s dostupností zdravotní péče ve městě?

Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne

17. Jste spokojen/a s nabídkou kulturního vyžití ve městě?

Vyberte jednu odpověď

- Spokojen
- Spíše spokojen
- Spíše nespokojen
- Nespokojen

18. Jste spokojen/a s možnostmi sportovního vyžití ve městě?
Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

19. Využíváte zájmové kroužky popřípadě jiné vyžití ve městě?
Vyberte jednu odpověď

- Ne
- Ano
- Pokud ano vypiště které

20. Jste spokojen/a s dostupností školních zařízení ve městě?
Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne
- Nevím

21. Jaké volnočasové aktivity Vám ve městě chybí?

- Napište jedno nebo více slov...

22. Jste spokojen/a s celkovým vzhledem města?
Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne
- Částečně

23. Na co by se mělo podle Vás město zaměřit (vyberte 2 možnosti)
Vyberte jednu nebo více odpovědí

- Zdravotní péče
- Bezpečnost ve městě
- Sportovní vyžití, sportovní akce
- Kulturní vyžití, kulturní akce
- Podpora zájmových organizací a spolků
- Dopravní spojení
- Výstavba nových domů a dostupnost bydlení
- Údržba veřejného prostranství
- Obchodní řetězce

24. Jak byste hodnotil/a vztahy mezi lidmi ve městě?

Vyberte jednu odpověď

- Výborné
- Velmi dobré
- Dobré
- Spíše špatné
- Špatné

25. Co je podle Vás největším nedostatkem města?
Vepište odpověď

- Napište jedno nebo více slov...

26. Co považujete za největší přednost města?
Vepište odpověď

Napište jedno nebo více slov...

27. Doporučil/a byste město k trvalému bydlení?
Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne